

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG ES NYOMDA: KAPU-U. 64-66
KIADÓHIVATAL: FERDINAND KIRÁLY (VOLT REZSŐ) KÖRUT 6

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 1-77.
KIADÓHIVATAL 82, NYOMDA 6-77 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DIJAK BRASSÓBAN:

Egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej,
egy évre 900 lej és havonta 15 lej kézbesítési díj.

FŐSZERKESZTŐ

SZELE BÉLA dr.

ELŐFIZETÉSI DIJAK VIDÉKRE:

Egy óra 100, 1/4 évre 270, 1/2 évre 520, 1 évre 1000 lej
Külföldre: 1/4 évre 420, 1/2 évre 820, 1 évre 1600 lej

XXXII. évt. 234. szám

Szombat, 1926. október 16.

Melyik magyar

nem fogadta örvendő lélekkel a gyergyó-szentmiklósi gyűlés nagy egységmanifesztációját? Ki nem becsüli többre a soraink közt való testvéri összhangot a javaink romlását siettető pártviszálynál? Mi az a hívságos kincs, amit ne adnánk cserébe azért a tudatért, hogy azok, akik a magyarság végtelen testvérharcára, s ezzel végzetes meggyöngyülésére számítottak, egy erős, egységes, egyakaratu, jogai mellett még elszántabban küzdő hatalmas táborot látnak maguk előtt?

Egységes, erős, egyakaratu, elszántabban küzdő tábor! Vajon az vagyunk-e valójában, vagy csak az a látszata? Meg van-e magyarságunkban tényleg a belső, a lelki és erkölcsi egység, mely minden önös és pártos gondolat nélkül azon hittel tör a közös cél felé? Meg van-e mindnyájunkban az akaratnak az a közössége, hogy egyszerre, együttesen, egyazon felelősségérzettel nemzünk és a történelem iránt, szolgáljuk és szorgalmazzuk egyéni, polgári, politikai jogaink teljességét? És meg van-e valamennyiünkben a bátorságnak és az elszántságnak az az indulata, hogy amikor a csapások okozta csalódások ürömpohara csordultig megtelik, hadat tudunk izenni a hatalomnak, mely bizalmunkkal visszaélt és nemzeti öntudatunkat megálázta?

Ma még a Párt és a magyarság egysége, ereje és akarata abban a határozatban nyilvánul, hogy bizik és vár, vár és bizik, amihez nyilvánvalóan bölcsesség és bátorság kellett. De ez a méltányoló mérséklet a hatalommal szemben egyuttal annak az egységnek is a próbája, mely a gyergyó-szentmiklósi nagygyűlésen görög tűz fénye mellett szövődött: erőgyűjtő pihenő volt-e arra a pillanatra, mikor a Toldi Miklós ölelésre tárt karját a hatalom nyersen és végleg ellöki magától?

Számolnunk kell azzal, hogy ez a pillanat elkövetkezhetik. Számolnunk kell azzal, hogy sem az alulról építés, sem a közös nevezőre hozás, sem a vérátömlesztés, sem semmiféle más matematikai, mértani, fizikai, vegytudományi, filozófiai művelet nem visz el bennünket a szabadság ígért földjére előbb, mint a hogy a mostani, az égető, a halaszthatatlan szükségességek természetes parancsszavának teljesülnie kell. Ami nyugodtasainkat most kell az éhhaláltól megmentenünk, tanítóinkat most kell megváltanunk a nyomor polipkarjaiból, fiaink számára most kell biztosítanunk a nemzeti kultúrában való szabad fejlődést. Akárki ül a magyar bizalom trónusán mindaddig nem vizsgálhatja bölcselkedő messzilatójával a csillagokat, valamennyi idelelni a magyarság sérelmei és szenvedései jajongnak segítségért, valamennyi legaktuálisabb jogaink komoly meghallgatásra, megértésre és méltánylásra nem találtak. Ma még, s talán még hosszú ideig a valóságok szürke és görgyös talaján kell maradnunk, s nem

az elméletnek kell ezt a mi szomorú gyakorlatunkat ködleplebe burkolnia, hanem ez a rideg adottsága foszt meg minden elméletet a létjogától.

Ahban a tényben, hogy nem vagyunk egyenlők, hogy nem kezeltetünk a szabadság szellemében, amiről pedig hazai és nemzetközi, erkölcsi és történelmi törvények biztosítanak, hogy ezernyi sebünk, amelyek tálongva fájnak, égetnek segítségért kiáltanak, még az ünnepiesen megígért gyógyítást sem kapjuk meg, benne foglaltatik a realitás elsőbbsége a tudákos és hangzatos doktrínával szemben, az őszinte és határozott sérel-

mi politika elsőbbsége a kendőzött és kerülgető diplomáciával szemben. A ma jogait, lehetőségeit, szükségességeit nem áldozhatjuk fel a holnap kedvéért, annál kevésbé, mivel a mának javaiból biztosíthatjuk csak a jövőt, a halhatatlanságot.

A magyarság oly nagyszerűen megnyilatkozott egységének abban a közös akaratban kell elsősorban kifejeződnie, hogy nyugalma és szabadsága biztosítását követeli. Férfiassan és határozottan, készen a legbolderabb harcra is, ha a ma jövőre ható kívánságait megtagadják tőlünk.

Franciaország hajlandó visszavonni a megszálló csapatok nagy részét

Briand tárgyalta a rajnai hadsereg főparancsnokával

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Briand külügyminiszter tegnap fogadta Guillaumet tábornokot, a rajnai hadsereg főparancsnokát, aki ma a hadügyminiszterrel, holnap pedig Poincaréval tanácskozik. Az Excelsior értesülése szerint a megbeszélések tárgya a rajnavidéki megszállással kapcsolatban a német-francia közeledési politika. A hadügyminiszter hajlandó a rajnai hadse-

reg csökkentéséről olyan tervezetet kidolgozni, hogy

a megszálló csapatok nagyrészét visszavonják,

s hogy a Rajnavidéken négy hadosztály maradjon. A lovashadosztályokat bevonják, esetleg fel is oszlatják.

A német kisebbség örömmel fogadta a gyergyói nagygyűlés ünnepélyes lefolyását

Az összes romániai kisebbségekre nagyfontosságú a magyarság egysége — Beszélgetés Hans Otto Rothal — A kormány és a kisebbségek — A fuzió a magyarság és németiség szempontjából — Mihalache és Gyulafehérvár

Új agrárreformot tervez a Nemzeti Parasztpárt?

BUKAREST. (A Brassói Lapok munkatársától.) Ma délelőtt Bukarestbe érkezett Hans Otto Roth, a német parlamenti csoport elnöke és Binder medgyesi szász képviselő, hogy különböző kisebbségi ügyekben eljárjanak az egyes miniszteriumoknál. Emlékeztet, hogy Hans Otto Roth néhány nappal ezelőtt meglehetősen éles nyilatkozatot tett a magyar disszidensek mozgalmáról, hangsúlyozva, hogy a magyar egység esetleges felbomlása vagy meggyöngyítése tetemesen rontaná az összes romániai kisebbségek helyzetét. Miután Roth ezzel a nyilatkozatával aktív kritikai szerepet vállalt speciálisan magyar ügyekben, nem tartottuk érdektelennek megkérdezni tőle, hogy mi a véleménye a gyergyó-szentmiklósi nagygyűlésről és a delegátusok által elfoglalt egyhangú állásfoglalás következtében előállott helyzetről?

Gyergyó-szentmiklós és a németiség

— A magyarság semmiféle körülmények között sem foglalkozhatott volna el más állásponttal, mint a teljes egységhez való feltétlen ragaszkodással. Kijelentem, hogy

a gyergyó-szentmiklósi események

általános megelégedést váltanak ki a mi parlamenti csoportunkban is és a romániai németiség csak helyeselheti azt a józan öntudatot, mely az egyetlen kivétel utat, az egység mellett tört

lándzsát.

A helyzet úgy alakult, hogy az egyes kisebbségek politikai élete szerves összefüggésbe került egymással s így érthető, hogy meglehetősen feszült figyelemmel vártuk a gyergyói nagygyűlés fejleményeit. Ugy látom, hogy a gyűlés méltóságteljesen valóban ünnepi körülmények között folyt le.

A fuzió és a kisebbségek

— Mi a véleménye képviselő urnak a nemzeti és a parasztpárt fuziójáról, különösen a kisebbségekkel kapcsolatban?

— A fuzió kétségtelenül rendkívül nagy jelentőségű tény, melynek horderejét lebecsülni oktalanság volna. Eddig úgy a parasztpárt, mint a nemzeti párt, legalább döntő vonatkozásaiban, tartomá-

100 lej Zürichben nyitáskor
2.77 és fél svájci frank

nyi jellegűek voltak, az egyesülés tényével azonban egyöntetűen országos párttá váltak, melynek különösen a besszarábiai és erdélyi tömegekben rejlő erejével, természetesen mindig számolni kell. A fúzióval mind a két párt megnyerte az országnak egy-egy eddig még megszervezetlen területét. Természetesen Argetoianu és különösen Jorga kiválása akiknek a regátban sok hívuk van, tekintélyes tömeget elvont a nemzeti parasztpárttól, de ennek ellenére a hívek zöme Maniu és Mihalache mögött maradt, aminek oka a személyük köré fonódó nimbuszban keresendő.

— Ami a fúzióval kapcsolatban a kisebbségeket illeti, az az álláspontom, hogy várakozó álláspontot kell elfoglalnunk. Ugyanis a fúzió nem jelenti egyben azt is, hogy a két legnagyobb ellenzéki párt egyesülésével egyben rendszeres változás következik a politikai arénán. Még ott tartunk, hogy a kulisszák mögötti elhatározások és irányítások szabják meg azt, vajon jobbra vagy balra tolódjon-e a helyzet. Jó tíz év kell még ahoz, hogy demokratikus és népi megmozdulások mindjárt gyakorlati, reális következményekkel járjanak. Tehát a kisebbségeknek várakozniuk kell.

A gyulafehérvári pontok

— Mint ismeretes, a fuzionált pártok követendő kisebbségi politikájuk alap elvéül a gyulafehérvári pontokat fogadták el és ezeknek gyakorlati érvényesülését kormányrajutásuk esetén egyszakaszos törvénnyel akarják biztosítani. Mi a véleménye erről képviselő urnak?

— Programnak mindenesetre szép elhatározás. Mi, kisebbségek, csak örömmel és megelégedéssel fogadhatjuk azt, hogy Gyulafehérvár ismét napirendre került. Onkéntelenül felmerülő kérdés azonban, hogy mennyi fog ebből a programból valósággá válni? Reméljük, hogy sok. Hiszen régóta hallatszik, hogy a parasztpárt a gyulafehérvári határozatokat, mint komoly és nem csak frazeológikus elgondolást tüzte zászlójára...

— De viszont, képviselő ur, ezzel az egész programmal ellentétben áll Mihailache emlékeztetés kolozsári nyilatkozata, mikor is kijelentette, hogy kisebbségi kérdés és kisebbségi politika nincs, a nemzetiségeket egyszerűen be kell olvasztani a románságba...

— Komolytalan és a tárgyilagosságot nélkülöző megnyilatkozás, mely Mihailache egy győnge percében születt meg. Ugyanis ez a kijelentés a választások idejére esett, amikor az ellenzéki vezérférfiak körében a magyarság választási állásfoglalása meglehetősen éles elkésredést és helyenként ellenszenvet váltott ki. A kolozsári nyilatkozatnak nem volt politikai súlya és a fúzióval kapcsolatban ezt nem is szabad mérlegre tenni.

A fúzió agrárreformja

— A fúziós programnak mindenesetre van egy bizonytalan oldala s ez: az agrárreform vagy az agrárrevízió kérdése. Nem lehet pontosan tudni, miképpen áll ez a kérdés, azonban hír szerint a kisajátításokat egészen 100 holdig akarják szigorítani. Miután nem ismerjük pontosan az idevonatkozó intenciókat, nem is lehet határozott álláspontot elfoglalni, mindenesetre kíváncsok volna azonban, hogy a fuzionált párt precizirozza és részleteiben is ismertesse idevonatkozó programját. Ez annál is inkább kíváncsok volna, mert a tömegekben riasztó hírek keltek szárnyra. Már csak e kétes paragrafus miatt is indokoltnak látszik az az állásfoglalás, hogy a kisebbségek egyelőre várakozó álláspontot foglaljanak el.

A kisebbségek és a kormány

— Milyennek látja képviselő ur a kormány, és a kisebbségek viszonyát?

— Mi ezuttal is azért jöttünk, hogy az egyes minisztereknél sürgezzük a paktumba foglalt kötelezettségek teljesítését. Eljártunk az egyes szakminisztereknél, ma este fél 8 órakor pedig Bucsan miniszterrel beszéljük meg az általános kisebbségi problémákat. Azt hiszem, hogy a legközelebbi jövőben hasonló ténykedésben kell kimerülnie a kisebbségek politikai feladatának: sürgetnünk kell a paktum pontjainak elintézését s a jövő majd megmutatja, hogy munkálkodásunk

mennyire lehet eredményes. Majd a végén ráérünk állástfoglalni...

— De a magyarság hangulata rendkívül türelmetlen... Különösen súlyosak az iskolásérelmeink!

— Természetesen a németiség is türelmetlen és elégedetlen. Nekünk is éppen annyi bajunk van az iskolákkal, mint Önöknek. A különbség mindössze az, hogy nekünk nincsenek szerzetesi iskoláink.

Milyen lesz az átalakított Averescu-kormány?

Manoilescu lesz a pénzügyminiszter

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A bukaresti sajtó ma már konkrét adatokat közöl a kormány közelgő újjászervezéséről. Ezek a konkrétumok többé-kevésbé fedik az eddig nyilvánosságra jutott kombinációkat, s most már bizonyos, hogy Goldisék, az egy Lupas kivételével, végleg kiválnak a kormányból. Eszerint távoznak Goldis szépművészeti és Lepadatu pénzügyminiszter. Goldis azonban csak a konkordátum alá írása után hagyja el helyét. Érdekes, hogy Goldisiek harmadik minisztere, Lupas, a kormány kegyence, bennmarad a kor-

mányban, s valószínű, hogy szakít Goldisekkel és belép a néppártba. A harmadik távozó miniszter Trancu Jasi lesz, aki átveszi Bukarest város közigazgatásának vezetését.

Ezzel szemben Manoilescu pénzügyi államtitkár átveszi a pénzügyminiszteri tárcát, Burileanu jelenlegi államtitkár ugyancsak tárcát kap. Rascanu tábornokot miniszteri hatáskörrel Besszarábia kormányzójává nevezik ki.

Új államtitkárokat kapnak a hadügyminisztérium, a bányaugyék és a posta.

Anglia keresi a közeledést Oroszországhoz

A szovjeten keresztül akar megértést keresni a kínai vörös kormánnyal

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Azokban a tanácskozásokban, a mely az utóbbi napokban Chamberlain angol külügyminiszter és Krasszin között folyt, illetékes helyen az Oroszországhoz való közeledés kísérletét látják. Az angol közgazdasági körök támogatják az akciót mert Amerika részéről versenytől tartanak. Az angolok azonban azt kívánják, hogy Oroszország rendezze a háború előtti adósságokat, s az angol állampolgároknak az orosz szovjetkormánnyal szem-

ben fennálló kártérítési igényeit. Ha ezt megteszi, számíthat arra, hogy londoni és newyorki magánbankok kielégítik hitel-igényeit.

Anglia hír szerint a szovjeten keresztül akar közeledni a kínai vörös kormányhoz.

Ugyanezért azonban Tokióból azt is jelentik, hogy ott az angol követség épülete előtt nagyobb kommunista munkáscsoport tüntetett, s fel akarta gyújtani az épületet.

Bucsan miniszter nyilatkozik

A miniszter tárgyalásai Gyárfás Elemér dr.-ral

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Gyárfás Elemér szenátor és a Magyar Párt alelnöke tegnap óta Bukarestben tartózkodik, s tegnap beható tanácskozást folytatott Bucsan belügyi államtitkárral. Gyárfás Elemér dr. ezen a tanácskozáson — ahogyan a bukaresti lapok közlik, — a párt győrszentmiklósi nagygyűlésére való hivatkozással megemlítette, hogy a kormány nem tett mindenben eleget a kötött paktum feltételeinek, holott a kormány abból a választások idején kellő hasznot húzott. Bucsan azt válaszolta Gyárfásnak, hogy az eddig adott koncessziók a közvéleményben eddig amugy is felháborodást keltettek s a kormány újabb ígéreteket a kisebbségeknek nem tehet, s nem is intézkedhetik a magyarság kívánságai ügyében mindaddig, amíg a parlament meg nem kezdi munkáját, mert ez a kormány helyzetét megnehezítené. Bucsan államtitkár még hangoztatta, hogy legyen az erdélyi magyarság még türelemmel, nehogy a magyarság és a kormány között a viszony elmérgesedjék.

Bucsan államtitkár tegnap még magához kérte az újságírókat, s előttük a kisebbségi kérdéssel kapcsolatban a következő nyilatkozatot tette:

— Tudomásomra jutott, hogy a magyar pártnak október tizedikén Gyergyószentmiklóson megtartott kongresszusán a felszólalók bíralták a kormány működését s azzal illeték, hogy nem teljesítette azokat a várakozásokat, amelyeket a kisebbségek a kormány működéséhez fűztek. — Hangoztatnom kell, hogy a kormány nem befolyásolhatja magát az elhangzott bírálatoktól. A kor-

mány folytatja azt a politikát, amelyet megkezdett s amelynek jellege az, hogy a népi kisebbségek végre béküljenek meg véglegesen a saját érdekükben is a jelenlegi helyzettel s számoljanak annak következményeivel. Ez az ut már nyitva áll, akadályok természetesen mindkét oldalon vannak. Azok, akik már most, a kezdetnél elvesztik bizalmukat és hitüket, arról tesznek bizonyosságot, hogy hijjával vannak a szükséges politikai érzéknek. A kormány csak azokat az embereket várja munkatársul, akiket nem hátsó gondolatok vezérelnek, s akik bíznak a kormány által kitűzött célok sikerében.

Gyárfás Elemér ma délelőtt hosszasan tárgyalt Goga Oktavián belügyminiszterrel, a tárgyalásról azonban részletek nem szivárogtak ki.

Tárgyalnak a jugoszláv-magyar közeledésről

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A budapesti olasz követ, Durini Monza, ma hosszasan időzött Bethlen miniszterelnöknél. A Magyarország a tanácskozást Nincsics jugoszláv külügyminiszter legutóbbi beszédével és az Adriai tenger szabad kikötőjének kérdésével hozza összefüggésbe.

Az Esti Kurír értesülése szerint a magyar parlament hétfői ülésén Bethlen miniszterelnök nagyszabású külügyi expozét mond, amelyben nyilatkozni fog a magyar-jugoszláv orientációról.

A BRASSÓI LAPOK a romániai magyarság ügyét szolgálja. Aki a Brassói Lapokra előfizet, a romániai magyarságot erősíti.

Rakovsky szovjetkövet barátsági szerződés megkötésére hívja fel Magyarországot

Szerinte Oroszország és Magyarország a Duna útján egymásra vannak utalva

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától) Az orosz szovjet párisi követe, Rakovszky, tegnap nyilatkozott a Pester Lloyd tudósítójának a magyar-orosz viszonyról. A nyilatkozat nagyjelentőségű, s igyekszik megnyitni az utat a két állam viszonyának rendezése felé. Nincs kizárva, hogy Rakovszky nyilatkozata az első lépés a két állam között esetleg megindulandó tárgyalások felé.

— Béképolitikánk arra készült — mondotta Rakovszky — hogy Magyarországgal visszaállítsuk a politikai érintkezést. Természetellenesnek tartom, hogy a Fekete-tenger és a Duna által egymással közvetlenül

összekötött országaink még mindig nem vették fel a kereskedelmi érintkezést. A szovjet a legközelebbi gazdasági évszakba 1517 milliárd aranyrubelt állított be külkereskedelmi célokra, amiből Magyarország is részesedhetne, ha akarna.

— Magyarországnak talán belpolitikai aggodalmai volnának a viszony felvételekor. Ettől azonban nem kell tartania, ha szovjetkövet kerül Budapestre. Számos állammal kötöttünk döntő bírósági szerződést barátságos összeköttetések helyreállítására. Örömmel vagyunk készek ugyanerre Magyarországgal is.

Cisar bukaresti érsek leleplezi Goldis minisztert

A kultuszminiszter provokálta ki a katolikus szenátorság körül kirobbant harcot Szemelvénnyel a politika szennyeiből — A bukaresti püspök nyilatkozik az anyanyelv szent jogairól, a magyar iskolák elkobzásáról, a lojalitásról és az őt ért támadásról

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A hatalmas, ódon püspöki palota századok óta békésen huzódik meg az Aesculap necc mélyében és magányában. Dus repkény futja körül a komor kötömböket s a zöld szalagok sűrű, áthatlan függönyként takarják el az ivelt ablakokat a kíváncsi szemek elől. Délelőtt 11 óra.

Megrántom az ósdi huzócsengettyűt és hallom, amint a hangok végiggurguláznak a boltozatos folyosókon. A falak ide-odaverik a csengestyűs zót, finom, ünnepi harangjátékok kever össze a püspöki rezidencia labirintja, míg lassan-lassan elvesznek a hangok a messzire nyúló termek ölében.

Valaki lenyomja a vaspántozott, sulyos tölgysajtó kilincset és a támadó részen át két ijedt szem óvakodva végigmustrálja az érkezőt.

A nyíláson át bedugom a névjegyet s a kapu becsapódik az orrom előtt. De egy rövidke perc múlva már ismét megjelenik a bizalmatlankodó kapus, aki külseje után ítélve a kukta nemes és fontos tisztjét tölti be a palotában és beljebb tessékel.

Kint az elvesző nyár minden erejével tűz a nap, de bent a kolostorok félhomálya és csendje. A folyosók márványkövezetén egyhanguan kopognak a fiatal növendékek fatalpucipői. Szemlesütve és összekulesolt kezekkel haladnak a mestermivű, régies gobli nek között, anélkül, hogy egy pillantásra érdemesítsék a világi vándort.

A fogadóterem egyszerűen elnyel puha, őriási zsolyéival. A gótikus faragványok az arannyal érezett falak felé igaskodnak, a hol álmagat szemekkel a püspöki elődök mérik az idők mulását. Az életkedvet és a derűt Erzsébet királynő és I. Károly képviselik itt, akik biztatón mosolyognak le a kandalló fölül, ahova kegyeletes kezekkel széles keretekbe rámaáztatta őket a dinasztikus hódolat.

Valaki félrehuzza a mellettem levő fotelt és a következő pillanatban szemben ülök Cisar püspökkel.

„Testvéreim Kinában copfot hordasak”

Harminchat éves s így a világ legfiatalabb érseke. Idősebbnek látszik, mert kórszakállt hord, mely már őszbe hajlik.

— Ha megengedi, excellenciás ur, egy magántermészetű kérdés... Ha jól tudom, a micei zsinat idevonatkozó határozatának értelmében katolikus egyház pásztorai nem hordhatnak szakállt és bajuszt?

A püspök-érsek naiv mosollyal jelzi, hogy a kérdés naiv.

— Tévedés... A niceai zsinat nem hozott ilyesféle határozatot. Sőt éppen az a helyzet, hogy a missziós területek papsága még a külsőségekben is alkalmazkodni igyekszik a néphez, melynek körébe sorsa vetette. Így például testvéreim Kinában nem ritkán copfot viselnek, Angliában pedig kis bajuszkát. Jómagam kórszakállt viselek.

Beszéd közben figyelem a püspök arcát, mely szelid és rokonszenves. A gyermeki pillantású szemek naiv jószágot fejeznek ki. Szinte hihetetlennek látszik, hogy ez az egyszerű, szerény főpap az intrikus szere-

pét játsza a politika kulisszái mögött. A püspök szerepe már hónapok óta foglalkoztatja az erdélyi sajtót. Tehát ez a békés, finom mosolyu ur emelt vétőt Majláth gróf szenátorsága ellen, önmagának követelve a főrendi széket? S az enyhe, látszólag evangéliumi derű mögött láthatatlanul meghúzódik a sovinizmus és a nemzetiségi ellen-szenv keresztyénietlen türelmetlensége is?

Az érsek is figyel és ugylátszik, kitalálja gondolataimat, mert hirtelen közbeszól:

— Haragszom a magyar lapokra. Itéltek, mielőtt meghallgattak volna...

— Tisztázhatjuk a helyzetet, ha excellenciád is úgy akarja...

S megkezdődik a beszélgetés.

Nyolcvanezer katolikus Bukarestben

— Először talán egy informatív kérdést... Hány katolikus él körülbelül Bukarestben?

— A háboru után nem tudtuk még pontosan megállapítani az ittélő katolikusok számát, mert különböző körülmények megakadályozták abban, hogy végszámlálást tartssunk híveink között. Hozzávetőlegesen 80 ezerre becsülöm a bukaresti katolikuságot. Két templomot tartunk fent részünkre: a Metropóliát és a Barátok Templomát. Ezenkívül mintegy 12 kápolna részesíti lelki üdvösségben a katolikus híveket. A főváros környékén levő hét községben is él 5000 katolikus, akik csaknem kivétel nélkül Bulgáriából vándoroltak ide. Plebánusuk dr. Müller volt besztercei katolikus pap.

A magyar iskolák problémája

Egy merész fordulattal áttérek az iskola-kérdésre.

— Köztudomás szerint a bukaresti katolikusok jelentékeny része a magyarság soraiból kerül ki. Bizonyára tudja excellenciák, hogy magyar oldalról neheztelnek a bukaresti érsekségre, mert az állítólag a bukaresti magyar iskolákat, melyek a háboru előtt kitűnő eredménnyel működtek, egyrészt elrománosította, másrészt a magyar iskolák épületeit kisajátította román iskolák céljaira. Mi az álláspontja excellenciádnak ezekkel a vádakkal kapcsolatban?

— Mielőtt a kérdésre érdemben választ adnék, ki kell térnem a magyar sajtó szerepére. Mint már mondtam is, az erdélyi magyar lapok engem, anélkül, hogy előzetesen meghallgattak volna, a magyarság és a magyar célok ellenségének állítottak be.

Kijelentem, hogy a támadó és vádoló köz'eményekből egyetlen szó sem volt igaz!

Nem voltam és nem vagyok ellensége senkinek. A gyűlölet száműzetett a krisztusias életből. Tehát nemgyűlölök, hanem csupán lojális vagyok s ezt fennen hangoztatom is. Magyarországon is megkívánták, amíg Erdély odatartozott, hogy a püspökök és papok lojálisak legyenek. A viszonyok megváltoztak és természetesnek látszik, hogy Románia is megköveteli ezt a lojalitást. Ha történetesen holnapután újból határváltozás következne, ugyanezzel a lojalitással tartoznánk az új országunknak is. Minden más

szempontnak el kell tűnnie itt. A katolikus egyház nem volt sohasem egy nemzet kizárólagos tulajdona, hanem egyforma joggal igényelhetők az összes nemzetek és népek. Eppen ezért elítélem azt, hogy például a bukaresti templomokat így különböztetik meg: olasz katolikus, francia katolikus, magyar katolikus templom.

— Ha ezeket az elveket szem előtt tartjuk és elfogadjuk, akkor sohasem fogunk katolikusok és katolikusok között »ellenség-ről« beszélni. S éppen ez az elv szól bizonnyító erővet amellelt, hogy minden kisebbségnek vannak jogai, amelyek szentek és amelyeket tisztelni kell.

Ilyen elvitathatatlan jog például a nemzetiségi kultura elve.

A kisebbségek akár templomaikban, akár iskoláikban teljes joggal hirdethetik saját anyanyelvükön az Isten igéjét és

épen ilyen teljes jogon művelhetik nyelvüket és népi kulturájukat. Ezt a szent jogot senkitől sem szabad és lehet elvenni!

Ha bármelyik hatalom megkísérelné azt, hogy ezt a jogot elkobozza, vagy megsértse, ugyancsak rossz tapasztalatokat nyerne.

— Az ön kérdésének lényegére térve, természetesen a fenti jogok mellett a kisebbségek tartoznak annyival az uralkodó nemzetnek, hogy nyelvét elsajátítsák. Ami speciálisan a bukaresti magyar iskolákat illeti, azokat az állam sajátította ki azzal a megokolással, hogy Budapestre anyagi támogatást kaptak. Valóban beígazodott, hogy a Szent László társulat segítette őket és ezért a kincstár, mint volt háborus ellenség tulajdonát képező ingatlant, joggal folytathatta le az elkobzási eljárást.

— Azok az iskolák, melyek jelenleg a mi fennhatóságunk alatt állanak, nem felekezeti, hanem partikuláris iskolák. Előadási nyelvük román és az érsekség közvetlen felügyelete alatt állanak. Tavaly még állami bizottságok előtt vizsgáztattuk a növendékeket, mert a nyilvánossági jogot csak az idén tudtuk megszerezni. Két fiúelemi és két internátussal egybekapcsolt fiugimnáziumot, valamint négy leányelemi és három leányközépiskolát tartunk fent.

Cisar püspök leleplezi Goldis minisztert.

— Hogyan áll a katolikus egyház sokat vitatott szenátusi képviselőletének az ügye?

A püspök elhallgat. Eszrevehetőleg keletlenül érinti ez a kérdés mely körül már hónapok óta sulyos polémia robbannak ki román és magyar sajtóban egyaránt. Láthatólag töpreng, hogy válaszoljon-e.

Hirtelen fölugrik és elhagyja a termet. Pár pillanat múlva visszatér és egy levelet mutat.

— Ime, itt a válasz!

A levél a kultuszminiszter hivat'os átírata, melyben felszólítja a bukaresti püspököt, hogy haldéktalanul jelentse be igényét a katolikus szenátorságra.

Tehát a szenátori poszt körül kitért harcot a kulisszák mögött Goldis kultuszminiszter provokálta ki.

— Ime, — mondja Cisar püspök — lát hatják, hogy teljesen érdemtelenül támadtak engem.

Eszem ágában sem volt a szenát'ori székre pályázni! Csupán a miniszteri felszólításnak tettem — meglehetősen vontatva — eleget, de kijelentem, ha tudtam volna, hogy ez a zavaros ügy Róma elé kerül majd, még így, a hivatalos felszólítás ellenére sem jelentettem volna be igényemet!

Egyetlen lépést sem tettem annak az érdekében, hogy én kapjam a mandátumot, sohasem törtem olyan tisztségek felé, melyekre egyáltalában nincsen szükségem.

A püspök elhallgat és idegesen zsebébe gyűri a miniszteri levelet.

Még néhány kérdés a regáti és az erdélyi katolikusok viszonyáról, de a püspök már szórakozottan és türelmetlenül felel. Mély meghajlás és a kihallgatásnak vége.

Künn a palota előtt ócska konflis várakozik. A püspök sétára indul. Halljuk, a mint a kocsis nőszogatja a lovát:

— Gyű!... a zanyád!

Egy magyar lélek az érsek ur bukaresti nyájából.

Mikes Imre.

Hermina hercegnő kijelentette, hogy férje nem szándékozik visszatérni Németországba

Beszélgetés Vilmos excsászár feleségével

NEW-YORK. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A New Service tudósítója Sarzborban meglátogatta Vilmos excsászár feleségét, Hermina hercegnőt, aki a leghatározottabban kijelentette, hogy az a hír, mintha férje Németországba szándékoznék visszatérni, egyáltalán nem felel meg a valóságnak. A porosz alkotmány és az uralkodóház közötti szerződés Hasburg von der Hohet a császárnak ítélte, de ez távolról sem jelenti azt, hogy a császár vissza akarna térni Németországba. A hercegnő kijelentése szerint úgy

állapodott meg férjével, hogy gyermekeit Németországban nevelteti, s ezért ő évenként három hónapot tölt németországi birtokain. Hermina hercegnő a jövő héten utazik vissza Doornba.

Hálgai távirat szerint a belügyminisztériumban és hivatalos holland körökben mit sem tudnak arról, hogy az excsászár el akarja hagyni Hollandia területét. A németalföldi kormány emlékeztet arra, hogy őt volt szövetségesével szemben semmiféle kötelezettség nem terheli.

Mit mond egy nagytekintélyű bécsi személyiség Zannardi-Landi grófnőről?

A párisi Le-Journal még a háború előtt közölni akarta a grófnő naplóját Zannardi-Landi gróf állítólag szélhámos

BRASSO. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Brassói Lapok olvasói eléggé ismerik Zannardi-Landi grófnőt, ismerik, hogy egyes bécsi lapok közlései szerint milyen követeléseket támasztott az osztrák császári házzal szemben, de tudják azt is, hogy a grófnő Erzsébet császárné titokban nevelt leányának tartja magát. A lapközlemények alapján valóságos sajtócsata indult meg, amelyen az egyik oldalon állók Zannardi-Landi grófnő állításainak valódiságát hirdették, a másik oldalon pedig kerekén kijelentették, hogy a grófnő közönséges szélhámos. Bizonyítékot, amelyet nyugodtan el lehetett volna fogadni, eddig egyik fél sem tudott produkálni, míg most végre megszólal egy tekintélyes bécsi személyiség, aki már évekkel ezelőtt ismerte az ügyet, s most teljes világosságot vehet reá.

Amikor Zannardi-Landi grófnő annak idején betértesztette a főudvarnagyi hivatalhoz, azt a fentemlített tekintélyes személyiség is kézhez kapta és állítólag már akkor fényt derített a sötét esetre és sikerült is a készülő botrányt csírájában elfojtania, még mielőtt az a világsajtóba eljuthatott volna. Szerinte pedig a dolog már nem állt messze ettől. Az említett személyiség az esetről a következőket mondja:

„Marie d'Autriche”

— Egy reggel — emlékszem, 1912-ben volt — telefon csengés riasztott fel álmodból. Régi párisi barátom, monsieur Henri de Noussanne, jelentkezett a készüléknél, s azt mondta, hogy egy rendkívül fontos ügyben óhajt velem beszélni. Közöltem vele, hogy fogadom, s néhány perc múlva már nálam is volt. Elmondotta, hogy Párisból egyenesen azért jött hozzám Bécsbe, hogy nekem egy fényképet mutasson, s hogy ezzel a fényképpel összefüggő kérdéssel kapcsolatban felvilágosítást kérjen tőlem. S máris kibontotta a fényképet a papírburkolatból. A kép — Erzsébet császárné fényképe volt. A császárnét jellegzetes toronyfrizurájában ábrázolta aranykoronával a fején. A kép aláírása „Marie d'Autriche” volt. Pedig nem a császárné ez — mondta Noussanne. — hanem a leánya.

— Nevetséges dolog — válaszoltam, ámbátor a nő fénykép és a császárné közötti hasonlóság valóban frappáns volt. — Erzsébetnek három leánya volt, Valéria, Gizella és Zsófia főhercegnők. Fényképüket, külsejüket mindenki ismeri, de egyikük sem hasonlít az anyához. Ki lehet ez a Marie d'Autriche?

— Törvénytelen gyerek! — mondta Noussanne. — Kalandokban gazdag élettörténete a kezeink között van. Eppen elég pénzbe került, képzelteti.

A Le-Journal és a grófnő naplója

Megijedtem. Hiszen Noussanne igazgatója volt a nagy párisi lapnak, a Le Journal-nak. Ha Noussanne-nak, amint ő mondta, a keze között van az osztrák császárné törvénytelen gyermeke élettörténetének, s ha azt természetesen a nyilvánosságra is akarja hozni, — mert ugyan miért áldozott volna különben a lap annyi pénzt annak megszerzésére? — akkor Ausztriát hatalmas botrány kitörése fenyegeti, amit okvetlenül, minden áron meg kell akadályozni. Kétségfelelnek tartottam, hogy a párisi lapot alaposan felültették, s áldozata lett olyan misz-

tifikációnak, amit a világsajtó természetesen felkapott s alaposan kihasználta volna.

— Beszéljen — kértem.

— Nausanne erre egy könyvet nyújtott át nekem. Mária hercegnőnek, Erzsébet osztrák császárné törvénytelen leányának története volt, de története volt egyúttal egy magasrangú lovagnak, akinek jelleméből Andrassy Gyula gróf személyére lehetett következtetni. A könyv maga közönséges ponyvatermék volt, egyes részei azonban arról is tanuskodtak, hogy ismeri az osztrák udvar szokásait, s az ott uralkodó állapotokat. Rudolf trónörökösről sok szó esett benne, valamint Bratfischről is, a trónörökös kedvenc kocsisáról, s más hasonló alakokról, a kik évtizedeken át a világpletyka központjában állottak. Magáról a hősnőről, aki körül az egész történet forgott, azt írta a könyv, hogy őt a császárné egy Strohgasse-i palotában a világtól elzártan nevelte, mindaddig, míg a történet hősnője Angliába szökött, ahol aztán megindította a küzdelmet aziránt, hogy császári származását elismerjék. A könyv egy milánói könyvkiadó kiadásában olasz nyelven jelent meg. A kiadó ezt a könyvet engedte át a Le Journal-nak előzetes közlés céljából, természetesen horribilis áráért.

A bécsi rendőrségen

— Mindenekelőtt arra kértem Nausanne-t, engedje meg, hogy ez ügyben a bécsi rendőrséggel tárgyaljak. A rendőrigazgató abban az időben Brzesowsky dr. volt, akivel jó ismeretségben álltam. Miután a francia beleegyezett, elsősorban is hozzáfordultam. Ettől az úrtól aztán nagy meglepetésünkre arról értesültünk, hogy ez az ügy a bécsi rendőrséget már előzőleg foglalkoztatta. A helyzet a rendőrség megvilágításában a következő: Az állítólagos Marie d'Autriche közönséges szélhámosnő volt, s az abban az időben nemrég elhalt Kaiser nevű udvari tanácsos leánya, aki egy Kühnelt nevű vasuti hivatalnokhoz ment férjhez. A házaspár, amely nem volt képes hazájában megmaradni, kiment a kanadai Klondyke-be, hogy ott aranyásással foglalkozzék. Kühnelt itt a többi aranyásós és más kalandor között megismerkedett egy teljesen lezülött olasz arisztokrátával, Zannardi-Landi gróffal. Ennek a grófnak feltűnt, hogy a nő bámulatosan hasonlít az osztrák császárnéhoz, s elhatározta, hogy ezt a hasonlóságot értékesíti a maga számára. A gróf visszatért hazájába, megírta a könyvet, amelyet azután Nausanne-nak adott át, s talált kiadót is rá, azt, akinek a Journal hatalmas összeget volt kénytelen fizetni. Hamarosan kiderült tehát, hogy az egész szenzáció blöff és szédülés, ami a tényleg fennálló frappáns hasonlatosságra volt építve, s amely hasonlatosságot a ruházat és a hajviselet még jobban kihangsúlyozta.

— Nausanne-t ez a felvilágosítás meglejtette. Kijelentette természetesen, hogy a könyv a nyilvánossághozatalától eláll; de ha már így nagy anyagi károsodás érte, csak egy kárpótlást kér: adják meg a lap kiadójának. Letteliernek az osztrák kormánrendet. Hogy azt tényleg megkapta-e, nem tudom.

Ezeket mondja a tekintélyes bécsi személyiség, természetesen azért, hogy a legutóbbi elterjedt hírek valótlanságát beigazolja. A feltűnő és a jellemző az egészben az,

hogy ebben a tekintélyes személyiség általánosan törvénytelen gyermek-ről beszél, holott sem a grófnő beadványában, sem naplójában szó sincs erről, sőt hangsúlyozottan császárné leányának törvényes voltáról beszél, akit a császárné azért nevelt titokban, hogy a bécsi udvar elszáradt légköréből elvonja.

A helyszínen vizsgálják meg a telepesek panaszait

Todicescu államtitkár nyilatkozata

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ismeretes, hogy a földművelésügyi minisztériumban ezer és ezer akta fekszik: mindannyi panasz az agrárreform sérelmes végrehajtása ellen. Ujabbban azonban a panaszoknak újabb tömege érkezett: a telepesektől és az elrekvirált magánjavak ügyében. A Brassói Lapok tudósítója tegnap érdeklődött Todicescu földművelésügyi államtitkárnál ezeknek a panaszoknak az ügyében, aki kijelentette, hogy érdemleges választ nem adhat, mert a vonatkozó panaszok tanulmányozása most folyik.

— Mindent megteszünk — mondotta, — hogy a sérelmeket enyhítsük. Legközelebb vezetésem alatt egy bizottság Erdélybe megy, hogy a panaszokat a helyszínen vizsgáljuk meg, s ahol jogtalanság történt ott azt rendbe hozzuk.

A hírlapíró megkérdezte az államtitkárt:

— Mi az álláspontja a következő kérdésben: egyes bányai községekben elrekvirálták a telepesek földjeit, azonban nem akadt igényjogosult, s így csekély bérért árendába visszaadták a régi tulajdonosnak. Nem lehetne a telepesek kérését mindenütt így megoldani?

Az államtitkár erre a kérdésre nemleges választ adott, s újból csak azt hangoztatta, hogy mindent a helyszínen fognak megvizsgálni.

Bomlik a szatmári parasztpárt

SZATMAR. A szatmármegyei parasztpárti tagozatban megindult a bomlás. Balanescu igazgató tanító jelentette ki először kilépését a pártból. Utána többen lépnek ki. A disszidensek azzal vádolják Florea parasztpárti képviselőt, hogy a pártot egyéni érdekek szolgálatába állítja, ezenkívül a fuziót is helytelenítik.

Elnapolták a szkupstina ülését

Folynak a kormányalakító tárgyalások

BELGRAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az Uzonovics-kormány lemondását a tegnapi délelőtti magtartott minisztertanács lezajlott események döntötték el. A minisztertanács a radikálisok és a Radics-pártiak a zágrábi incidens elintézésében meg egyezni nem tudtak, mire a miniszterelnök az udvarhoz ment, s bejelentette írásban a kormány lemondását. A lemondásról értesítették a szkupstina elnökséget, s az üléseket a válság tartalmára elnapolták.

Politikai körökben az hírlik, hogy Uzonovics alakít újból kormányt a radikálisok, a horvát parasztpárt, a demokraták és a szlovén néppárt bevonásával. A koalíció így háromszázötvenöt mandátum közül kétszázhetvennel rendelkezne. Az új kormány programja ratifikálja Olaszországgal a gazdasági szerződést, Franciaországgal a barátsági szerződést, választott bírósági szerződést köt Ausztriával és Magyarországgal. Ezenkívül keresztülviszi az adótörvények reformját s megoldja a legfontosabb gazdasági problémákat.

Ezenkívül azonban még számos kombináció van a kormányválság megoldására. Emlegetik még, hogy a radikális Nincses és Korcsak alakítanak kormányt, amelynek szintén megfelelő többsége volna. Ebben az esetben is koalíciós kormány alakulna, a kormánypártban pedig egy szerb, egy horvát és egy szlovén csoport foglalna helyet. A jelek szerint a válság hosszabb ideig elhúzódik.

Elkészült munkájával a lakbérleti szabó bizottság

A bizottság két egymással teljesen ellentétes javaslatot terjeszt a kormány elé

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Megemlékeztünk arról, hogy a lakbérleti ügyek tárgyalására kiküldött bizottság összeült, hogy az újonnan elkészítendő lakbérleti törvényre vonatkozó javaslatait megtegye. Ez a szakbizottság tegnap készült el munkájával, s annak eredményeképpen két javaslatot készített. A két javaslat homlokegyenest ellenkezik egymással. Az egyik határozottan a lakásbérlet, a másik meg kizárólag a háztulajdonosok érdekeit tartja szem előtt.

Az első javaslat szerint a lakások nem szabadulnának fel, csak a lakbéréket lehetne emelni, még pedig az 1916 évi lakberek harmincszorosára. Tudvalevő, hogy a jelenlegi lakbér az 1916. évinek tízennégyszerese. Ez a javaslat csak azo-

kat a lakókat venné védelmébe, akiknek az évi jövedelme nem haladja meg a négyszázezer lejt, az ezen felüli jövedelemmel bírók lakbérére szabad megállapodás tárgya.

A második javaslat szerint úgy a lakások, mint a bérlet teljesen felszabadulnának, a háztulajdonosok azonban kötelesek lakóiknak egy évi türelmi időt adni, hogy lakóik lakást kereshessenek. Kivételek a köztisztviselők és nyugdíjasok, akiket nem lehetne kitenni lakásaikból, s lakbérüket is csak fizetésük arányában lehetne emelni.

Íme, két egymással teljesen ellenkező javaslat, s bizonyos, hogy azoknak tárgyalása kemény harcok közepette fog lefolyni.

Súlyos vádak a kolozsvári orthodox hitközség elnöke ellen

Szenzációs röpirat jelent meg Kolozsvár utcáin — Vasárnap nagyszabású gyűlés dönt a vádak ügyében

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ma délelőtt több száz példányban rendkívül érdekes röpirat terjedt el a kolozsvári zsidóság körében.

Ebben a röpiratban az itteni zsidó hitközség több tagja, dr. Fischer Tivadar városi tanácsos és országosan ismert ügyvéddel az élén a legsúlyosabb vádakkal illeti az orthodox hitközség jelenlegi elnökét, Adler Sámuel nagykereskedőt.

A vádak közt első helyen szerepel az a visszaélés, hogy Adler

üzleti céljaira használta fel a hitközség vagyonát,

s ezzel a zsidóságot több százezer lejjel károsította meg.

A röpirat egy másik fontos pontja, hogy Adler az általános képviselőválasztások alkalmával a zsidóhitközséget behajszolta a politikába, ahol ilyen vallásos testületeknek semmi keresni valójuk nincsen. Ezenkívül kortes és kocsipénzek kifizetése címén szintén tekintélyes összegeket vágott zsebre. Adler Sándor manipulációit úgy akarta eltitkolni a hitközségben, hogy saját sógorát állította be könyvelőnek, aki Adler gyanús tételeit különböző címeken könyvelte el. A többiek közt a hitközség könyveiben szerepel egy tétel, Ochranda címen. Senki sem tudja, hogy ez szó alatt mit kell érteni. Tény, hogy Adler Samu Ochranda megjelöléssel 150 ezer lejt fizetett ki teljesen ismeretlen célokra a hitközség kasszájából.

Amikor legutóbb megkérdezték tőle, hogy ezt a pénzt milyen célokra fordította, Adler rejtélyesen kijelentette, hogy ez titkos dolog, amiről a hitközség létezése függ.

Az egyik legsúlyosabb vád Adler ellen az, hogy besugó volt a rendőrségnél s a sziguranccánál s mint ilyen a hitközség egyes tagjairól információkat adott, s hazug állításával félrevezette a prefektust, sőt egy ízben karhatalmat is vett igénybe a közvélemény elfojtására.

Jellemző reá nézve az is, hogy bár harmincmilliót érő vagyona van s mégis csak harminc aranykoronát kitevő hitközségi adót fizet, amennyit a szegényosztályhoz tartozók szoktak fizetni.

Adler mérhetetlen fukarságára világot vet az is, hogy minden indítványt, amely bármilyen lényegesebb adófelémelésre vonatkozott, teljes energiával utasított vissza csupán azért, hogy neki se kelljen nagyobb adót fizetni.

Adler ellen különösen a tanköteles zsidó gyermekek szülei vannak felháborodva, mert hónapok óta orránál fogva vezeti a kolozsvári zsidóságot, a Tarbut gimnázium ügyében, amelyről elhíresztelte, hogy a miniszter visszaadta az iskola régi nyilvánosságát. A szülők bízva Adler Sámuel jelenlétével, százával iratták be gyermekeiket a mostani tanévben a zsidó gimnáziumba és csak most derült ki, hogy Adler tudva hazudott, mert az iskolának nem adták vissza nyilvánosságát. Ebben a pillanatban az a helyzet, hogy több száz tanuló ki van téve annak a veszélynek, hogy egy egész éven át jár a zsidógimnáziumba és a végén seholy sem vizsgálhatik.

A röpirat aláírói most vasárnapra nagyszabású gyűlést hívtak össze, amelyen minden valószínűség szerint Adler Sámuel a hitközség éléről elmozdítják.

kell, hogy a képek valódiak. Ennek alapján a vajdasági festőművészek egyesülete nevében dr. Bélics meghatalmazta Pázmányt, hogy minden lehetőséget kövessen el, a képkiallítóknak ellen. Pázmányi felmutatja a bíróságnak dr. Bélicsnek hozzá intézett levelét, bemutatja továbbá az Esti Kurir április 10-iki számát is, amely beszámol arról, hogy a budapesti rendőrség egy bandát leplezett le, amely éveken keresztül arvával foglalkozott, hogy festőművészekkel lemásoltatta a híres festők műveit és azután a másolatokat mint eredetieket forgalomba hozták.

A főmagánvádló képviselője felszólította Pázmányt, hogy gyanúsító állításait vonja vissza, ezt Pázmányi azonban újból kijelenti, hogy teljes egészében fentartja a röpiratban foglaltakat.

A bíróság utasítja a főmagánvádlót, hogy cáfolja meg a vádlott állítását és bizonyítsa be, hogy a képek nem hamisítványok.

Miután a főmagánvádló erre nem vállalkozott, a bíróság a vádlottat felmentette azaz az indoklással, hogy a vádló nem bizonyította be az inkriminált közlések valótlanosságát, sőt a Pázmányi által bemutatott levél és újságcikk a röpirat állítását valószínűnek tűntetik fel. A felmentő ítéletben még a főmagánvádló is megnyugodott.

Oktober 18-án tárgyalják Justh Iván bűnpörét

Több ellenzéki politikust Genfben idéztek

GENF. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Bethlen István gróf genfi merénylete ügyében október tizennyolcadikán, a népszövetség épületében tartják meg a főtárgyalást. Megtörtént az a példátlan eset, hogy Justh Iván bűnügyében több magyar ellenzéki politikus kapott idézést. A Magyarország szerint kihallgatásuk összefügg Justh ama védekezésével, hogy politikai merényletre ragadtatta magát. A meghívottak között van Nagy Vince is, aki egy nyilatkozatában kijelentette, hogy nem tudja, milyen kérdésben akarja a svájci szövetségi bíróság kihallgatni. A vádlottat nem ismeri, a merényletről csak a budapesti sajtóból értesült. Még nem tudja, — mondotta, — hogy megjelenik-e a tárgyaláson.

A Pesti Napló állítólag illetékes helyről nyert értesülés szerint az ellenzéki politikusoknak, köztük Vámbéry Rustemnek is a svájci szövetségi bíróság posta útján kézbesítette az idézést. Ez ellenkezik a svájci-magyar szerződés tizenkilencedik cikkével, mint pedig a nemzetközi jogi elvekkel.

E cikk értelmében ilyen idézéseket ama állam kormánya útján kell kézbesíteni, amelynek területén a megidézett tanu tartózkodik.

Kolozsvárott újabb lakáskatasztert készítenek

Izgalom a lakosság között

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kolozsvári rendőrprefektúra ma délben sajtóosztálya útján a következő szövegű kommunikét adta ki:

— A nagyvezérkar 1245. szám alatt kiadott rendelete értelmében október 18-tól kezdve a rendőrprefektúra lakáskatasztert készít Kolozsvár területén. Izgalomra nincs ok, mert a lakások számbavevésének főcélja, hogy a beszállásolási méreteket ismeresse. Az új lakáskataszter felállításának semmiféle kedvezőtlen következménye sem lesz a lakások szabad használatára tekintetben.

Ennek a közleménynek a megjelentése természetesen óriási izgalmat váltott ki Kolozsvár lakosságában, mert lakáskatasztert Kolozsvárott már nem egyszer készítettek, s azt valóságos rekvizitálási hadjárat követte mindenkor. A jelenlegi összeírásnak a jelek szerint más oka is van, s ezzel támpontot akarnak nyújtani a most készülő lakbértörvényhez. Hihető, hogy ezt a lakáskatasztert az ország valamennyi városában fel fogják most állítani.

Sajtópör a hamisított képek miatt

A képek terjesztője nem igazolta, hogy a festmények eredetiek

SZABADKA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A szabadkai törvényszék büntetőtanácsa Pavlovics István törvényszéki elnök elnöke alatt hétfőn délelőtt tárgyalta Pázmányi Zoltán ujságíró sajtópörét.

Pázmányi abból az alkalomból, hogy a szabadkai Kunetz Testvérek-cég Zentán képkiállítást rendezett, röpiratot bocsátott ki Vigyázat, másolva! cím alatt s a képkiállítást rendező Kunetz-cég magára nézve sérelmesnek találta a röpirat tartalmát, amely a kiállított képeket közönséges hamisítványoknak és másolatoknak nevezi és ezért bűnvádi feljelentést tett Pázmányi Zoltán ellen sajtó útján elkövetett rágalmazás és becsületsértés címén.

Pázmányi a tárgyaláson beismerte, hogy ő írta a röpiratot Bánáti Pál szobafestő név alatt. Az álnevet azért használta, hogy annál szembetűnőbb legyen a képekről írt bírálat, mert azok hamisított voltát még egy szobafestő is rögtön észreveszi. Kijelenti,

hogy a röpiratban foglaltakat most is teljes egészében fentartja. A Kunetz-cég mintegy százötven képet állított ki, mim híres magyar festők eredeti műveit. A kiállításon szerepeltek Szepessy, Bencur, Magyar-Mannheim és több jeles magyar festő képei.

Védekezésül azt hozta fel, hogy a röpiratot közérdekből írta, mert meg akarta menteni a közönséget attól, hogy hamisítványokat vegyen drága áron. Az utóbbi éveken valószínűleg elleték a Vajdaságot a képügynökök, akik kihasználják a Vajdaság hiányosságát és borsos áron vásároltak eredeti fejében hitvány hamisítványokat. A Kunetz-cég által kiállított képekre vonatkozólag kijelenti, hogy a röpiratot a vajdasági festőművészek szövetségének felkérésére írta meg. A közoktatásügyi minisztérium művészeti osztálya ugyanis rendeletet bocsátott ki, amely szerint a képviselőknek engedélyt kell kérnie a minisztériumtól a magyar festők képeinek árusítására és igazolni

Egy angol pénzcsoport elhelyezkedést keres Romániában

Megvalósul Arad jövő járműve és egy elszegényedés veszélyében forgó terület vasútja

ARAD. (A Brassói Lapok munkatársától.) A szentpétervári Tudományos Akadémia volt professzora kiszáll a Pullmann-kocsiból, 24 órán át tárgyal, tanácskozik, informálódik, kutat, este elmegy a Tanase-revűhöz, ahol a polgármester lefordítja nemetre az esti lapokat, amelyek jelentik, hogy sikerült Aradnak több száz millió külföldi kölcsönt kapni. Az egyetemi tanár, aki jelenleg az International Institute of Sanitary and Municipal Engineering Ltd. (Nemzetközi Egészségügyi és városi Mérnöki Hivatal), valamint egy előkelő londoni pénzcsoport igazgatója, Oroszországban 600.000 font vagyonnal rendelkezett, de hazáját politikai okokból elhagyva Londonban telepedett le. Rashkovi professzor az angol kormány megbízásából járta végig Jugoszláviát, Csehszlovákiát, Magyarországot, most pedig Romániát, hogy az angol tőke részére megfelelő elhelyezkedési lehetőségeket találjon. Közben érintkezésbe lépett a bukaresti belügyi kormányzattal is, amellyel máris megállapodott afelől, hogy a városoknak nyújtandó kölcsönnel szemben az állam is garanciát vesz aziránt, hogy a külföldi kölcsönt csak tényleges, a kamatterhek törlesztésére is alkalmas vállalkozásokba fektessék.

A volt szentpétervári professzor aradi utja éppen összeesett a legégetőbb aradi és aradkörnyéki problémák esedékes megoldásával.

Aradon, ahol ezideig a legmostohább közti közlekedési viszonyok uralkodtak, néhány nap múlva megszűnik a gőzvasút, amely tehetetlen dohogásával Stephenson hasonló tendenciájú találmányának még jó ideig kényszerű parodiája marad. Abban már tökéletes az egyetértés hivatalos és magánkörökben, hogy a belvárostól a vasutig és Gáj külvárosig lévő távolságot naponta ismételt

befutni (?) bátorkodott aradi Noé bárkája utolsó lihegésével, a technikai fejlődés valószínű megcsufolásának időszaka zárul le. A vita már csak akörül folyik, hogy autóbuszt, vagy villamost vezessenek-e be Aradon tovább, hogy honnan teremtik elő az ehhez szükséges tőkét. A külföldi pénzcsoport kiküldötte elvben leszögezte dr. Angel István polgármesternek, hogy a mögötte álló érdekeltség hajlandó Aradnak a legközelebbi városfejlesztési program megvalósítására igényelt 400—450 millió lejt kölcsönözni. Ebből a csinos szummából végre igazán valóvá lehetne teljesíteni azt a sok hangzatos programponthoz, amelyek ezideig csupán mint távoli és elérhetetlen választási csalétek szerepeltek a köztudatban.

A közvéleményt feltétlen örömmel tölti el a jövő kiépítésére szánt közeli kölcsön lehetősége, az interimár bizottság uralma azonban nem alkalmas arra, hogy akár a kölcsön, akár annak rendelkezése felől döntés történjen.

Ugyanez az angol csoport hajlandó volna fölépíteni a Pécska-Szemlak-Sajtény-Nagylak helységeket összekötő vasutvonalat is, amelynek hiányát egy tekintélyes aradmegyei terület lakosságának lassu, de biztos anyagi lezülése mutatja leginkább. E vasutvonal magánkézben való megteremtésére a vármegyének megvan az engedélye a kormánytól, s miután Rashkovi professzor ennek támogatására is kilátásba helyezett 60 millió lejes kölcsönt, továbbá mivel erre állami garancia nem szükséges — kedvező feltételek esetén hamar nyélbe is üthetik ezt a kölcsönt.

Az orosz származású egyetemi tanár, aki holnap utazik vissza Aradról Londonba, négy héten belül ígérte meg a pénzcsoport nevében a pozitív ajánlatot, illetve az összeg folyósítását.

vásárhelyi rendőrség tartóztatta le, mivel lakásukon egy sokszorosítógépet találtak, amelynek segítségével államellenes röpiratokat nyomtattak.

A katonai ügyészség elejtette ugyan az állam és tulajdon elleni izgatás vádját, de a tanúk kihallgatása után megállapította, hogy a letartóztatottak összeköttetésben állottak a romániai kommunista párt vezetőivel. A vádirat terhükre rója azt is, hogy hosszú ideig tartózkodtak a külföldön, valószínűleg kommunista célok szolgálatában. Hétfőre, vagyis a fő tárgyalás napjára negyvenegy tanút idéztek be. Ezek között van Müller Kálmán a kommunista országos szakszervezetének elnöke, Teutsch János festőművész, Berkovics Simon a szocialista párt volt titkára, Paukerov Leonard ismert román publicista, dr. Antalffy Endre és dr. Keresztesi Viktor tanárok.

A hadbíróság második nagy kommunista perét október 22-én tárgyalja le és ennek vádlottjai Ulman Sándor ismert nagyváradi munkásvezér.

Ulman azért tartóztatták le, mivel a lefolyt általános választásnál mint képviselőjelölt kommunista agitációt fejtett ki. Az ügyészség ellene is, miután tizenegy napi éhségstrájkot folytatott, a vádat elejtette, mégis fogva tartja, mivel megtudta, hogy a múlt év folyamán Ulman Sándor résztvett egy proletár keresztelő ünnepélyen, amelynek állítólag államellenes tendenciája volt. Tanuknak beidézték Cocea képviselő publicistát, továbbá Lázár Aurél volt minisztert és más politikai személyeket. Ugyanebben a hónapban kerül tárgyalásra Steinhardt Hermann váradi magánzó ügye, aki egy öt évi fegyházra ítélt kommunista nő szökését segítette elő. Ekkor tárgyalják le Pilner Jenő és Márton József kolozsvári munkások ügyét is, akiket azzal vádolnak, hogy a hadbíróság fogházába bezárt egyik kommunistának élelmet szállítottak be, s jogvédelmükről gondoskodtak.

Kihirdette a Kuria ítéletét a frankperben

A Kuria majdnem valamennyi vádlott büntetését leszállította

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Kuria Ráth elnök elnöklése alatt ma délelőtt hirdette ki ítéletét a frankperben. Az ítélet Windischgraetz felmenti a közokirathamisítás vádjáról az utlevelekre vonatkozó részében s a négyévi fegyházra négy évi börtönrre változtatta át. Nádossy az első fokú ítéletek helyett három és fél évi fegyházra ítélte. Haits tábornokot, Kurz ezredes-tanácsos büntetése az eddigi egy-egy év helyett hathónap, Gerő László őrnagy büntetését másfél esztendőre egy évre, Rába Dezsőt tiz hónapra szállították le. Kilenc térképészeti alkalmazott büntetését a Kuria leszállította két havi elzárásra és hárommillió korona pénzbírságra, de a büntetést az eddigi vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette. Ifju Andor Endrét és Olchváryt felmentette a Kuria. Kovács Gáspárnak, a herceg komornyikjának büntetését hathónapra szállította le. Baross Gáborra és Szörtsreire vonatkozó ítélet változatlanul felmentő maradt.

Három kommunista-pör tárgyalását kezdi meg a kolozsvári hadbíróság

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kolozsvári hadtestparancsnokság hadbírósága október hónap folyamán három nagyszabású kommunista bűnpert fog tárgyalni, amelyek iránt általában nagy érdeklődés nyilvánult meg.

A bűnperek vádlottai hónapok óta ülnek a hadbíróság fogházában, s legtöbbje már eddig is több éhségstrájkon ment keresztül.

Az első tárgyalást október 18-án tartják meg. Ekkor kerül bíróság elé Fónagy János marosvásárhelyi iparművész, Burián Károly vasuti tisztviselő, akik március hónap óta ülnek a vizsgálati fogházban. Fónagyot és Buriánt a maros-

»LIBRARIUS«
KÖNYVKERESKEDELMI VÁLLALAT

A REGÉNY MESTEREI

A VILÁGIRODALOM LEGJOBB ÉS LEGUJABB REGÉNYEINEK GYŰJTEMÉNYE, A LEGJOBB KIVITELBEN ÉS LEGOLCSÓBB ÁRAKON

EDDIG MEGJELENTÉK:

Biró Lajos: Házasság
fűzve 150, kötve 240 lej

Biró Lajos: Toinette
fűzve 160, kötve 250 lej

Claude Farrère: A titkársasszony
fűzve 145, kötve 230 lej

Kellermann: Schellenberg Testvérek
fűzve 190, kötve 290 lej

Jacques Lombard: Ejjeli vallomás
fűzve 140, kötve 220 lej

Maughams: A színes fátyol
fűzve 190, kötve 280 lej

Mauriac: A szerelem sivatagja
fűzve 145, kötve 230 lej

Phillips: A robbanó por
fűzve 190, kötve 280 lej

Rabindranath Tagore: Gora
fűzve 260, kötve 350 lej

Wassermann: Faber
(Az elveszett évek)
fűzve 190, kötve 280 lej

Wassermann: Landin és családja
fűzve 190, kötve 290 lej

H. G. Wells: Az Istenek eledele
fűzve 190, kötve 280 lej

H. G. Wells: Tono Bungay
fűzve 325, kötve 415 lej

A költött példányok rendkívül izléses, eredeti kiállítású, valódi angol egész vászonkötésben, bármely könyvgyűjtemény vagy könyvtár értékes díszül szolgálhatnak. — Ezek a regények nem hiányozhatnak egyetlen könyvtárból vagy könyvgyűjteményből sem, mert

A REGÉNY MESTEREI

csak elsőrangú regényeket közöl, izléses kiállításban, olcsó áron s azokat mindenkinek el kell olvasnia.

Kaphatók minden jobb könyvkereskedésben. POSTÁN az összeg előzetes beküldése ellenében portómentesen ajánlva szállítja a

BRASSÓI LAPOK
Könyvosztálya, Brassó

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban.
Az előfizetésre vonatkozó tudnivalók az első oldalon, a lap fején olvashatók.
Hirdetések vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők, vagy pedig bármelyik hirdetési iroda vagy bizományosunk útján is feladhatók.
A *-gal megjelölt közlemények díjazás alól esnek.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavidálatának kiadása

A Brassói Lapok egyes példányainak ára (Bukarestben is) 5 lej, vasárnap 6 lej; Ausztriában 30 garas, Csehszlovákiában 1 cK., Jugoszláviában 2 dinár, Magyarországon 2006 m. K., Franciaországban 50 centimes, egyebütt 6 lej értékű valuta.

Szombat, október 16.

Kath.: Galusz ap. — Prot.: Gál. —
Görög: Longin vt. — Izr.: 5687
Keszvén 8. — A nap: 6.33—17.28. —
Időjárás: Változó, idő, helyen-
ként kevés esővel és lényegtelen hőváltozással.

— **Gyárfás Elemér Bukarestben.** Bukarestből telefonálja tudósítónk, hogy Gyárfás Elemér dr. tegnap Bukarestbe érkezett, s ott tanácskozásokat folytat a különböző minisztériumokban.

— **Kik lettek Budapest alpolgármesterei?** Budapestről táviratozzák, hogy a törvényhatósági bizottság tegnapi közgyűlésén alpolgármesterekké Buzáth Jánost 222, Folkusházy Lajost pedig 155 szavazattal megválasztották.

— **A sepsiszentgyörgyi városi tanács magyar nyelvű beadványokat is elfogad.** Sepsiszentgyörgyi tudósítónk jelenti: A sepsiszentgyörgyi községi tanács jogos álláspontja helyezkedett azzal, midőn a városi tanácshoz intézett magyar nyelven beadott beadványokat elfogad és érdemben le is tárgyalja azokat. A sepsiszentgyörgyi tanács ezen eljárása általános meglepedettséget váltott ki, mert ezzel is egy lépéssel előbbre haladt a román-magyar őszinte közeledésnek akarása.

— **Frigyes Ágost szász király Budapesten.** Budapestről táviratozzák, hogy Frigyes Ágost szász király tegnap Budapestre érkezett s október huszadikáig vendége lesz vejének, József Ferenc főhercegnek. A szász király tegnap megnézte a parlamentet.

— **Belügyminiszteri biztos vizsgálja felül az állampolgári névjegyzékeket.** Aradról jelenti: Az alispáni hivatalhoz rendelet érkezett, hogy minden községben az állampolgárokról három kimutatás készítenőd. Az első kimutatásba kerülnek azok a polgárok, akiknek állampolgársága elismert. A másodikban a megfelelőbezt állampolgárok nevei sorolandók föl, a harmadik listában azokat mutatja ki, akik az állampolgársági követelményeknek semmiképp sem feleltek meg. A napokban Aradra jön a belügyminiszteri biztos, az állampolgárság ügyének felülvizsgálására. Remélhető, hogy a nagyon sok kimaradt állampolgárt pótlólag elismerik.

— **Igazságügyi palota építését tervezik Temesvárt.** Temesvárról jelenti: Márta Sándor táblaelnök és Radi Timót törvényszéki elnök megjelentek Dobosan polgármesternél és előadták, hogy Temesvárnak szüksége van egy új igazságügyi palotára. Kérték a polgármestert, hogy a város a tervhez anyagiilag is járuljon hozzá. A polgármester kijelentette, hogy a tervet szívesen támogatja s a város a maga részéről a legalkalmasabb helynek tartja a zsidó liceum, a püspöki híd és a regatta közötti telket. Amint értesülünk a jövő évi költségvetésben még Arad városa is áldozni szándékozik a temesvári igazságügyi palotára.

— **Eljegyzés.** Halmos Manci (Uzon) és Blau Vilmos sziguranca-tisztviselő 11-én tartották eljegyzésüket.

— **Tizennégy napl fogházra büntették azokat, akik Beregi Oszkár megakadályozták fellépésében.** Budapestről táviratozzák, hogy a büntető törvényszék két diákot, Imre Zsigmondot és Komorczy Ivánt tizennégy napl fogházra ítélte, mert az elmúlt év februárjában Beregi Oszkárnak Vigadó-beli fellépését meg akarták akadályozni, záptojással dobálózta, s a közbelépő rendőrség felszólításának is ellenszegültek. A diákok tagadták bűnösségüket, a tanuk azonban bebizonyították az esetet.

Leégett Bukarest legnagyobb butorraktára

Oriási tűz pusztított tegnap éjszaka a fővárosban

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Bukarestben szerdán este tíz óra körül óriási, s arányaiban páratlanul álló tűz pusztított. A tüzet elsőnek az inspekciós rendőrkomiszár vette észre, aki körutján látta, hogy az Arta Lemnului cég telepén, amely O. H. Müller tulajdona, az egyik raktárpépület földszinti ablakain füst hatol ki. Azonnal alarmírozta a tűzoltóságot, amelynek autói egy negyedórán belül meg is érkeztek a helyszínre. A tűznek azonban e negyedóra alatt sikerült az emeletet is lángokkal elárasztani, úgy, hogy mentésre már gondolni sem lehetett: az egész emelet, mintegy száz méter hosszú raktár egyetlen, hatalmas lángtenger volt, amely rövid

idő alatt teljesen elemésztette a raktárban összezsúfolt drágábbnál drágább butorokat.

A rend fenntartására a hatóságok két százötven csendőrt vezényeltek ki. A tűz színhelyére a tűzoltó parancsnokon kívül érkeztek Nicoleanu rendőrprefektus, Anibal Teodorescu polgármester, Tăulescu prefektusi igazgató, Dobrescu főügyész és mások.

A tüzet éjjelre sikerült lokalizálni a raktár azonban a benne levő butorokkal együtt elhamvadt. A kár nagysága e pillanatban még megállapítva nincs, annyi azonban bizonyos, hogy sok-sok millió lejre rug.

— **Brassó fegyvergyárat kap.** Bukarestből jelenti, hogy az iparügyi minisztériumban a kormány gazdasági bizottsága ülést tartott Lepadatu miniszter elnöke alatt. Több kisebb jelentőségű kérdés elintézése után tárgyalták egyes városoknak értéktől való felállítására vonatkozó kérését, s úgy határozták, hogy azokat az előírt formalitások betartása után engedélyezik. A bizottság ezután foglalkozott a Brassóban felállítandó fegyvergyár ügyével.

— **Ítélet a szombathelyi textilpanama ügyében.** Szombathelyről táviratozzák, hogy a tavalyi textilpanama ügyében a törvényszék három hónapos tárgyalás után ma mondta ki az ítéletet. Ernst Lajos, Káldor Artúr hivatalnokokat, valamint Lengyel Béla kereskedőt felmentette. Magyar Ferenc kereskedőt pedig saját vallomása alapján csalásért hathavi börtönre ítélte.

— **Tilos a tánc a budapesti kávéházakban.** Budapestről táviratozzák, hogy a főkapitányság legújabb kiadott rendelete értelmében a budapesti kávéházakban tilos táncolni.

— **Ötvenezer lejt sikkasztott a zombolyai munkáspénztár kirendeltség főnöke.** Temesvárról jelenti: Az itteni munkáspénztárnál rájöttek, hogy a zombolyai kirendeltségen nagyarányú visszaélések történtek. A vizsgálat megállapította, hogy a kirendeltség főnöke, Piticar Vaszil apránként ötvenezer lejt sikkasztott. A sziguranca behozta Piticarut az ügyészséghez, ahol letartóztatták. Erős a gyanu, hogy a kiderített sikkasztáson kívül a kirendeltség volt főnökét még nagyon sok visszaélés terheli.

— **Felülvizsgálják a marosvásárhelyi ipar telepeket.** Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: A marosvásárhelyi ipartelepeknél uralkodó közbiztonsági állapotok felülvizsgálására bizottság alakult. A bizottság tagjai Kovács városi tanácsos, Metz Ervin főmérnök, a rendőrség részéről dr. Bolfa rendőrkapitány és dr. Ziegler rendőrorvos. A bizottság tegnap megkezdte működését. Végigjárják a marosvásárhelyi ipartelepeket és gyárakat, hogy megvizsgálják, hogy megfelelnek-e a törvény idevonatkozó rendelkezéseinek. Azokat a vállalatokat, melyek ellen e tekintetben kifogások merülnek fel, büntetéssel sújtják.

— **Százezer lejes betörés Kolozsváron.** Kolozsvárról jelenti: Ma hajnalban három és négy óra közt ismeretlen tettesek betörték Berkovics Henrik fésűgyáros üzletébe, s mintegy százezer lejt értékű holmit loptak el. A rendőrség nyomozza a betörőt.

— **Letartóztatott a budapesti rendőrség egy futballistát.** Budapestről táviratozzák, hogy a budapesti rendőrség őrizetbe vette Fogl III. Józsefet, az újpesti tornaegylet háttvédjét, aki vasárnap a Ferencvárosi Tornaklub pályáján az egyik játékost, Drechsler Károlyt úgy megrugta, hogy a mentők eszméletlen állapotban szállították el. A közönség erre Fogl szidalmazta, mire Fogl közeje akart rohanni. Az ügyeletes rendőrtisztviselő távozásra szólította fel, de nem engedelmeskedett. Fogl hatóság elleni erőszakkal vádolják.

A világsajtó humora

- Mi van a házvezetőnőjével, öreg ur?
- Varrónő lett.
- Na?
- A múlt héten nyakamba varrta magát.

— **Elkészítették a gyergyószentmiklósi nagygyűlés jegyzőkönyvét.** Kolozsvárról jelenti: A Magyar Párt központi irodája elkészült a gyergyószentmiklósi nagygyűlés jegyzőkönyvével, amelyet Sándor József al-elnök és Hantos Gyula párttitkár írnak alá. Bornemissza János és Apáthy Árpád pedig hitelesítene. A jegyzőkönyv három ivre terjed s negyven pontból áll. A jegyzőkönyvet a Magyar Párt kolozsvári központi irodájában fogják megőrizni.

— **Meghalt Erdély legöregebb színigazgatója.** Désről jelenti, hogy Homokai László, Erdély legöregebb színigazgatója ott nyolcvannégy éves korában meghalt. Az újabb nemzedék már nem ismerte őt, néhány évtizeddel ezelőtt azonban a magyar színjátszásnak legteljesebb apostola volt. Eletének utolsó éveit a legteljesebb visszavonultságban Désen töltötte. Temetése tegnap délután volt.

— **A zsebmetszővel osztozkodó detektív ítéletét helyben hagyta a semmitőszék.** Kolozsvárról jelenti: Ismeretes az a bűnper, amelyet Bodor Ferenc és Sternberg Ignác kolozsvári detektívek ellen másfél évvel ezelőtt tett folyamatba az ügyészség. Annak idején történt, hogy a tövisi állomáson elfogtak egy Tompa Mihály nevű zsebmetszőt, akitől kilencszázezer lejt lopott pénzt vettek el. A detektívek a pénzt nem szolgáltaták be a hatóságoknak, hanem megosztották azon, s miután a zsebmetszőnek tízezer lejt ajándékoztak, utat adtak neki. A kolozsvári törvényszék két évi börtönre ítélte el a detektíveket, akik azonban fellebbeztek. Az ítéletábla erre büntetésüket három évre emelte föl. A két detektív ezt az ítéletet is megfellebbezte a semmitőszékhez, mely ma délelőtt tartott tárgyalásán az ítéletábla büntetését helyben hagyta.

— **Betörések Nagybanán.** Nagybanáról jelenti: Az elmúlt héten Barok Sándor városi végrehajtóhoz, majd másnap Jónás Ferenc kőműveshez az ablakon keresztül betörték és mindkét helyről sok nűhaneműt és ékszert vittek el, miután előbb mindkét helyen a talált ételneműekkel jóllaktak. A tettesek cigányok voltak, akiket már elfogtak és tettüket beismerték.

— **Csökkent a munkanélküliek száma Magyarországon.** Budapestről jelenti: A munkanélküliek száma augusztusban 24.310-re csökkent, míg az év elején még 30.056 munkanélkülit tartottak nyilván. A múlt év augusztusához viszonyítva a csökkenés 138 százalékos.

— **Koszorúmegváltás.** Szeretett nagynénjük, öz. Verzár Antalné elhunytá alkalmából Pisslinger Károly és neje 500 lejt, Verzár Gyula és neje 200 lejt adományoztak koszorú megváltás gyanánt a a róm. kath. szegények javára. Száva Pető és családja ugyanez alkalmából koszorú megváltás címén 500 lejt adományozott a brassói róm. kath. nőegyesületnek. — Itt közöljük, hogy az özvegy Verzár Antalné lelkiudvéért tartandó gyászmise e hó 15-én, pénteken reggel 9 órakor (és nem fél nyolckor) lesz a róm. kath. plébánia templomban.

— **Bűnvádi eljárás az eltűnt rádió miatt.** Nagyváradról jelentik: Az itteni rendőrséghez följelentés érkezett, hogy a városban több rádió-apparátus működik olyanoknál, kiknek erre nincs engedélyük. Tegnap a rendőrség razziaát tartott s ennek során három eltűnt rádiókészüléket foglalt le. A tulajdonosok ellen, mivel Nagyvárad a hadizónába esik, bűnvádi eljárás indult meg.

— **Vasúti katasztrófa Braziliában nyolc halottal.** Saopaulóból táviratozzák, hogy egy személyvonat Villa Anastaziónál nekiment egy tehervonatnak. Az összeütközés részletei hiányoznak. Eddig a halottak száma nyolc, a sebesülteké pedig ötven.

(*) **Romain Rolland** — a ma élő írók egyik legnagyobbjának néhány szava jellemzi legjobban Panait Istrati-t, a Párisban nagydiadalt aratott román-francia író: Istrati az érzés lángoló hevével meg fogja magának hóditani Európát. S valóban ritkán olvasni könyvet, melyben annyi mély érzés, annyi igaz, emberi melegség áradna, mint Istratinak magyarul most megjelent »Kyra Kyralina« című művéből. A Kyra Kyralinát, Horvát Henrik eredetiből fordította páratlan tökéletességgel magyarra és izléses kiállításban jelent meg. Ára 130 lej Kapható minden könyvkereskedésben. Postán — az összeg előzetes beküldése ellenében portómentesen ajánlva szállítja a Brassói Lapok Könyvosztálya.

— **Megalakult a szatmári tűzoltószövetség.** Szatmárról jelentik: Az imperium óta most engedélyezték először a vármegyei tűzoltószövetség közgyűlését, mely óriási érdeklődés mellett zajlott le. A szövetség elnöke Barbu Ilies prefektus lett, az ügyvezető elnök pedig Tarkóczy Gyula, a tűzoltó szervezkedés régi apostola.

— **Véletlenségből a vadászfegyver szétrocsolta egy erdész jobbkarját.** Sepsiszentgyörgyi tudósítónk jelenti: Megrendítő szerencsétlenség színhelye volt a nagyborosnyói erdő. Mákos Viktor erdész az ottani pénzügyi ellenőrrel vadászni ment a nagyborosnyói erdőbe. Mákos egy sikos részen megcsuszott, de oly szerencsétlenül, hogy a vállán levő vadászfegyvere beleakadt egy faágba, amely a fegyver ravaszát elsütötte és Mákos Vikornak a jobbkarjába furódott a sörét s azt szétrocsolta. Beszállították a sepsiszentgyörgyi kórházba.

— **A volt Máv. nyugdíj és nyugbérpénztár tagjaiboz.** A nagyvárad országos nyugdíjgy elintéző bizottság elnökségétől vett értesítés szerint az alkalmazottak névjegyzékének csoportosítása már majdnem elkészült, melyet a két állam tárgyaló bizottságának adnak át. A brassói körzethez tartozó helyi csoportok felkértek, hogy azonnal küldjék be Brassóba a jelentkezési íveket. Az utólagos jelentkezéseket is kérjük elfogadni, s amennyiben még lehetséges lesz, póllólag bevesszük a névjegyzékbe, de ezért nem vállalunk kezességet.

— **Új gyógyszer a malária ellen.** Mult héten zajlott le a németországi Düsseldorfban a német orvosok és természettudósok ezidei vándorgyűlése, ahol tizezer résztvevő előtt sok száz tudós tartott beszámolót a természettudományok újabb haladásáról. Felhívást keltett három egyetemi tanár előadása, melyben egy új maláriaellenes gyógyszert a »plasmochin«-t mutattak be. A malária, mint tudjuk, ma is mocsaras vidékeken óriási pusztításokat végez és eddigi szuverén ellenszerével a chininnel nem sikerül teljesen legyőzni. Olasz- és Spanyolország, Albánia és Görögország maláriasújtott vidékein végzett kezelések igazolták, hogy ez az új szer nemcsak egyenértékű a chininnel, hanem a betegség legsúlyosabb alakjainál, a tropikus maláriánál a chinint hatásában messze felülmúlja, mert ez utóbbi mocsarlázfaj fertőzésének átviteléhez szükséges fél holdalaku képződmények, melyek a chininnel szemben ellenállóak, 5-7 nap alatt kipusztulnak a vérből plasmochin kezelésre. Mühlens hamburgi egyetemi tanár szerint ezen új szer alkalmas esetekben chininnel kombinálva a maláriasújtott országok, így Románia (Duna-delta, Dobruđa) szemopntjából is kiszámíthatatlan horderejű.

(*) **Dr. C. Grüner Olga** gyermekspecialista rendeléseit megkezdte Hosszu-utca 27. szám alatt. Rendel: délelőtt 10-12-ig, délután 3-6-ig.

IRODALOM, MŰVÉSZET

Német operaelőadások

A bécsi operatársulat Traviata előadása egészében a megnyitó előadás színvonalán volt. Itt is mint ott hiányt éreztünk a hangok szépsége tekintetében, mely nélkül Rossini és Verdi tisztán zenei mondanivalójukból nagyon sok minden elszikad. Verdi annyira a hangból indul ki, zenedrámái kifejezése, mely a Traviatában, némi verkszerű italianizmusok mellett is, nagyszerűen gazdag és igazi, annyira a szép énekhang természetes és elementáris lehetőségeihez van kötve, hogy az e tekintetben mutatkozó minusz, itt még erősebben csorbitja a művészi összhatást, mint más szerzőknél. E fenntartás mellett, szívesen állapítjuk meg, hogy a társulat tagjai odaadással és zenei énekési képzettségük alapján bizonyos eredményességgel is fáradoztak Verdi művének interpretálása körül. Az együttesből határozottan kiemelkedő Klara Musil Violetája. Az énekművésznő, ki technikai tudásának kitűnő próbáját adta már a Székvillai Borbélyban, mint Violetta megmutatta, hogy drámai énekesnő gazdagabb kifejezőskálájával is rendelkezik. Különösen a második és harmadik felvonásban, hol Verdi oly pazarlóan ajándékozza meg Violetát a megindítóan gyengéd és megrázóan fájdalmas dallamok bőségével, sok szépen sikerült és erős momentuma volt az énekesnőnek.

Az olasz operáknál sokkal jobban sikerült Lortzing Fegyverkovácsának előadása. Ez a bájos, legjobb értelmében népies zene, mely a legrokonszenvesebb rokonságot tartja Weberrel és helyenként a fiatal Wagnerrel is, — határozottan jól fekszik a társulati énekeseinek. Itt otthon voltak: eleven játék, friss énekléssel teljesen érvényre jutatták ennek az énekesre nagy feladatokat nem róvó kitűnő vigjátékesnek népies-naiv frissességét és üde szépségét. Ernst Tauber hangban kitűnő Libenau gróf volt. Ha ez a pompás hangú énekes a szövegkezelésben (és játékban) is énekteljesítményének magaslatára emelkedne, a maga nemében elsőrangú operaművész volna. Alice Trau énekelte Máriát; izlésesen tud bánni hangjával, nagyon intelligensen játszik; egészben igen sikerült stilszerű alakítást nyújtott. Karl Falb nagyon kellemes színezetű, hordképes tenorral rendelkezik, melyet énekművészi tudással és sok zenei temperamentummal kezel. L. Corvinus hangja, megjelenése, egész művészi egyénisége predesztinálják, a kedvesen dörögő, melegszerű, naíval germán fegyverkovács kitűnő megszemélyesítésére. Enket és játékot egybevéve az ő alakítása volt az est fénypontja. Lola Derntreil mulatságos Irmentaut volt. Friedrich Gruber avatott vezényleésének főrése volt az est sikerében, színpadot és zenekart kitűnően tartotta össze, a partitúra szépségeit erős muzikalitással domborította ki. A közönség lelkes tapsokkal jutalmazta a szereplőket, kik ezzel a kerek, nagyon sikerült előadással mindenképpen rászolgáltak a megleget elismerésre.

Holnap pénteken és szombaton a Don Juan kerül előadásra.

H. H.

Aranyéremmel kitüntetve a „MERCUR“ vegyészeti gyár készítményei.

Kozák és Sámson

Cluj, Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-utca No. 9.)

Peerless Gloss és Aprétura

bőrínyesítő készítménnyel minden más gyártmányi felülmúlunk, fény és minőség tekintetében.

Minden cipésznek és csizmadiának elsőrangú érdeke, hogy kizárólag a MERCUR-féle Apréturát és Peerless Glossot használja, amennyiben a színezett bőröknek az eredeti színét és fényét teljesen visszadják. Kenés közben nem habzik s így szeplős toltokat nem hagy maga után.

Minden jobb bőrkereskedésben kapható

Ha már mindenütt hiába kereste

az Önnek szükséges zeneművet, rendelje meg egy lapon az ország legnagyobb szaküzletétől, Moravetz zeneműkereskedéstől Temesvárra, s a legközelebbi időben belül kézhez kapja. **Jegyzék ingyen.**

2370

SPORT

A szatmári sportélet válsága

Sportpasák és burkolt professzionizmus

SZATMAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Röviden hirt adtuk már arról a szatmári csunya sportbotrányról, ahol egy aktív játékos és két egyesületi reprezentáns keletelt beigazolt professzionizmusért, illetve arra való rábírásért a sportműködéstől örök re letiltani.

Megemlítettük azt is, hogy ez az ítélet csak tüneti kezelése annak a nagy betegségnek, amely az egész romániai sportéletet rágódik és Szatmáron csak arról van szó, hogy itt a kevésbé gerinces és kevésbé intelligens sportvezérek aránytalanul nagy számban dolgozták fel magukat reprezentatív tényezőkké és teszik lehetetlenné az egész sportműködést.

A burkolt professzionizmus, amelyen a nyugati országok mintájára előbb-utóbb nálunk is segíteni fognak a nyílt professzionizmussal, talán nem is olyan nagy betegség, mint az a tekintet nélküli klubfanatizmus, s a mellyel egyes sportvezérek dolgoznak s a mely kiváltja az elkeseredést és valósággal megállítja a sportfejlődést. Sportpasák hatalmasodtak el a szatmári sportéletben és két-három kiméletlen és brutális sportvezér valóságos anarchisztikus helyzetet teremtetett. Itt megorganizálták úgy a dolgokat, hogy egyes klubok játékosait bármilyen sok visszaélés után sem lehet letiltani, viszont mások, első esetben is a legcsekélyebb vétés esetén is hetekre szóló letiltást kapnak.

Ismeretese és nem kell részletezni ezeket a megszokott »dribliket«, amelyek itt végleg elfajultak.

A sportpasa prototípusa például a szatmári fothallszakosztály elnöke: Vadász István, aki ellen most professzionizmusra való csábításért szintén komoly vizsgálat folyik és Tereh Lajos, a Szatmári Sport Együtt tennisz szakosztályának elnöke, aki miatt ebből az egyesületből most váltak ki a legelőkelőbb tagok és alakítottak új egyesületet, mert Teréhtől nem lehetett játszani. A sportember, aki megakadályozta a sportolást és ez volt az ő legfőbb sportja.

A szatmári állapotok a legjobb igazolói annak, hogy elérkezett az ideje a sportpasák megrendszabályozásának, ha a nyílt professzionizmus ideje talán még nem is következett volna el.

(x) **Az olaszok »légsúly« súlycsoport felállítását kéri.** A Federazione Atletica Italiana beadvánnyal fordult a nemzetközi birkózószövetséghez, amelyben az eddig meglevő hat súlycsoport mellett egy hetedik súlycsoport felállítását kéri. Az új súlycsoport határa 54 kiló lenne és az új csoport nevéül »légsúly« (poids mouche) van javaslatba véve. Az olaszok javaslatát a nemzetközi szövetség jövő évi — budapesti — kongresszusa fogja tárgyalni.

(x) **Két új cseh szlovák rekord.** A Slavia atlétai szombaton a Slavia—Slavoj Ziskov meccs előtt és a félidőben két staféta rekordkísérletet tettek és mindkét kísérlet sikerrel is járt. A 4-szer 110 yardotugyanis a Vykoupil—Hons—Karel—Holub Wstaféta 44.3 mp-re futottak, míg a szokatlan 4-szer 400 yardot Karel—Zak—Simek—Vykoupil 2 p 33.7 mp-re. Az előbbi eredmény gyenge közepes, az utóbbi azonban annyira jó, hogy nem is lehet igaz, mert ha igaz volna akkor minden egyes futó átlagban a ráeső 366 métert 38.4 mp-re, tehát a világrekordon jóval belüli időre futotta volna. Vagy inkább 3 p 33.7 mp. lehetett az idő, amit 4-szer 400 yardon kifuthattak, vagy pedig a pálya volt rosszul felmérve, Mindenestre érdekes, hogy a cseh atléták ilyen, Európában immár teljesen szokatlan távokon igyekeznek rekordokat felállítani.

(x) **Weissmüllert meghívták Japánba.** Már több ízben megemlékeztünk a japánok kitűnő uszóirol és uszósportjuk nagyszerű fellendüléséről. A japánok ma már elég erősnek érzik magukat, hogy a világhajókat Weissmüllerral szemben vegyék fel a küzdelemet. A világhajókat meg is hívták Tokióba. Weissmüller a meghívást elfogadta és még a tél folyamán ellátogat a felkelő nap országába. Mivel pedig az amerikai élelmiszer fiú, a turát egybekapcsolja nászutjával.

(x) **Várady Illi legyőzte a német bajnoknő.** Meránból jelentik: Várady Illi magyar tenniszbajnoknő Meránban legyőzte Friedlebené német nőitenniszbajnoknőt.

KÖZGAZDASÁG

Hová vándorolt a lej?

**Az ipar és kereskedelem alaptőkéjét is felemészti a rettenetes pénzügyi válság
Nem elég megállapítani, orvosolni is kell a bajt**

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától) Amint a vándormadarak eltűnnek ősszel, csak tavasszal jelennek meg újra, úgy vagyunk a lejjel is. Áprilistól—szeptemberig meg felszínre kerül a lej, természetesen nem olyan sűrűn mint jobb időkben, mert meg lehetőségen elértéktelenedett, azonban ősszel a madarak távozásakor eltűnik a lej is, hogy tavasszal megint visszatérjen. Elindul a falvakra, a mezőgazdákhoz vándorol s az iparost és kereskedőt ott hagyja a súlyos válságban.

Végeredményben mezőgazdasági állam-ban egy bizonyos pontig természetes, hogy pénzügyi megállapodásra akkor jussanak, mikor a föld hozadékát értékesítik. Nem természetes azonban az, sőt a gazdasági életre rombolólag hat, hogy ezek a pénzügyi műveletek, oly rettentő válságot idézzenek elő, s a pénz olyan ritka legyen, hogy teljesen kiegyensúlyozza a külföldi valutáris emelkedést és a kamatok fantasztikus emelkedését előidézzék.

Az utóbbi öt év alatt követett valutáris politika egyes védelmezői megjegyzik, hogy az ipar és kereskedelem könnyen elbírja a kamatterheket; bizonyíték erre, hogy még életben vannak. Igaz, hogy kitartanak még, azonban ezt a kitartást az alapvagyon csökkenésével kell, hogy megfizessék. A kamatot nem a szerzeményből fizetik, hanem az alapvagyonból. Ez a művelet pedig csak addig folytatható, míg az alapvagyon tart.

Ma már ott tartunk, hogy a külföldiek is kiknek lejkövetelésük volt román bankoknál, rájöttek arra, hogy Romániában a legjobb pénzügyi művelet a pénz kamatoztatása. Ahelyett, hogy letétjeiket a bankokban hagyják volna 10—12 százalékos kamatoztatásra, megtudták, hogy pénzük részére biztos kihelyezést találhatnak 40—50 százalék mellett is. Az utolsó öt-hat hétben a román bankokból legalább egy milliárd lej vontak ki, úgy, hogy igen sok bank maradt pénz nélkül.

Rendes és egészséges pénzügyi művelet helyett a pénztulajdonosok közül sokan abban lelik gyönyörűségüket, hogy a fontster-

linget folyamatosan valutaspekulációt, ami szintén legalábbis ötvenszázalékos kamatot biztosít.

Az alatt az idő alatt pedig, míg a vándorló lej tavasszal megint megjelenik a piacon, az ország legminensebb gazdasági érdekeinek szenvedniük kell a közöny miatt. Látszik, hogy az ország gazdasági vezetőinek az elképzelése szerint a kereskedelem egyszerű csere: kérek árut, ime az érte járó pénz. Nem vetnek azzal számot, hogy a kereskedelem sokkal bonyolultabb művelet, mely a feltételek kalkulációját, előrelátást s hogy a fizetési terminusokat a legmesszebb menő megfontolás alapján kell megállapítani. Megtörténhetik, hogy egy importáló cégnek alkalma van, hogy Párisban vagy Londonban előnyös feltételek mellett vásárolhasson. Ha azonban a ma már céltalan valutáris politika miatt ez a kereskedő meg van akadályozva abban, hogy alkalmas időben vásárolhassa meg a fizetőeszközöket, ez azt jelenti, hogy az alkalmasszülte előnyökön maguktól elenyésznek, s a tízennyolc millió lakósu ország külkereskedelmét a legprimitívebb színvonalra akarják leszállítani.

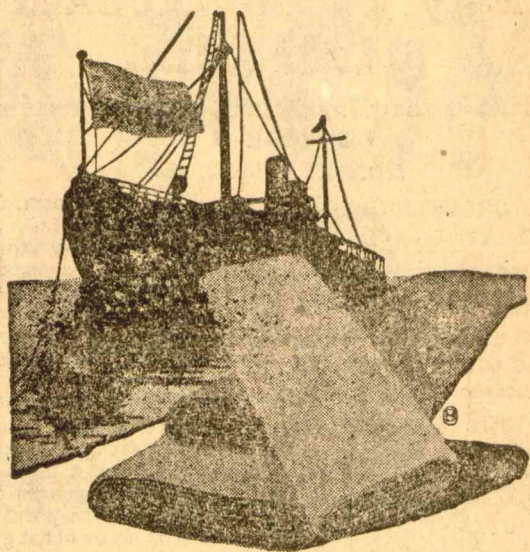
Az az intézkedés, mellyel a devizák vásárlását a devizahivatal jóváhagyásától tették függővé, indokolt és ésszerű volt ezelőtt öt hónappal, a nagy pánik idején, mikor az angol font felemelkedett 1500 lejig. Mi értelem lehet azonban fenntartani ezt a rendelkezést ma, mikor alig valamivel 900 lejen felül ajánlják az angolfontot, mikor vannak napok, amelyeken alig 2—3 jelentéktelen üzletet bonyolítanak le a devizatőzsdén?

A vándorlejek tavasszal leendő visszatéréséig szükséges volna, hogy az ország vezetői jöjjenek segítségére a teljesen elerőtlenedett pénzügyi piacnak. Kolozsváron Mannoilescu államtitkár elismerte, hogy az országban nagy forgótőkehiány van s hogy ezt csak külföldről lehetne beszerezni. Azonban a kormány részéről eddig egyetlen egy olyan mozzanatot sem lehetett felfedezni, mely megkönnyítené a külföldi tőkének az országba való beáramlását. Azzal azonban, hogy megállapítják a bajt, a helyzet még nincs orvosolva.

együttműködésének kérdéséről. Hogy ezek az államok mennyire egymásra vannak utalva és mennyi bajt okozott, hogy önálló gazdasági egységekké estek szét, amelyek áttörhetetlen vámfalakkal védik autonómiájukat, arra nincs beszédesebb bizonyíték, mint a legutóbbi hat év külkereskedelmi forgalmáról szóló statisztikai összeállítás. E szerint 1920—1925-ig a behozatali többlet Ausztriában megközelítette az 5 milliárd aranykoronát, Magyarországon pedig pontosan 1 milliárd volt. Lengyelország ugyanilyen összegű passzívumot mutathat ki, míg Jugoszláviában 700. Romániában pedig 800—1000 millió aranykoronás passzívummal zárult a hat év külkereskedelmi mérlege. Ezzel szemben aktív csak a csehszlovák külkereskedelmi forgalom, még pedig kerek 2 és fél milliárd aranykoronával a hat év alatt.

(—) A magyar kereskedelmi mérleg augusztusi aktívuma. Budapestről jelentik: A magyar áruimport augusztusban 68 millió aranykorona volt, míg az exportált áruk értéke 70.4 millió aranykoronát tett ki. A többi tehát 2.4 millió aranykorona. Az év kezdete óta Magyarországra 499.4 millió korona értékű árut importáltak, míg az exportált áruk értéke 416.8 millió aranykorona. A január—augusztusi időtartamra tehát 82.6 millió a behozatali többlet a tavalyi 55 millió aranykorona passzívumával szemben.

(—) Mennyivel drágították a postai tarifát? Jelentették annak idején, hogy a kormány a postai tarifa felemelését is tervbe vette. Újabb értesülésünk szerint az emelt postai és távirati tarifák január elsején fognak életbelépni. Az új tarifákat autentikus helyről nyert értesülésünk szerint aranyalappon kalkulálják, és pedig az 1916. évi tarifát a negyvenszeresére emelik. Egyébiránt a posta és távirat hivatal 1927. évi költségvetését is most készítik el s ugyanazon az alapon kalkulálják. Az új költségvetés szerint a posta költségei egy milliárd 800 millió lejre fognak emelkedni.

**Érkezett nagy választék jó
angol gyapjuszövetekből**

ruháknak, kosztümöknek és kabátoknak. Őszi és téli szövetek minden árban kaphatók

Julius Nedoma
cégnél, Brassó, Kapu-utca 13.

2361

No. 334—1926.

Arverési hirdetmény.

Közhirrre tétetik, hogy 1926 évi október hó 25-én délután 13 órakor, a Csíkszentmárton Csik m. községhez tartozó Uzvölgyben a Rácpatakra épített kanális torkolatánál az erdőben (vasuti állomás Valea Uzului, volt Dărmănești, Bacău m.) 10.000 (tízezer) m³ levágott gömbfa, nyilvános árverésen, elárvereztetik a kincstár által, egyenes adó tartozás behajtása végett. Az eladás a közadók behajtásáról és végrehajtásáról szóló törvény 30. t. c.-ben előírt feltételek szerint történik.

Sănmartin, la 10 Octombrie 1926.

Controlor fiscal,
Simion Filip.

A MAI PÉNZPIAC

A világpiacon: a helyzet változatlan.

A belső piacon: A bukaresti piac ünnepe, az erdélyi piac üzletellenül lanya. Szerda este igen megszilárdult a piac, a mi bányai exportkínálatra a bukaresti exportörökkel karöltve a 923-as bankközi fontkezesletet 912 bankközi kínálatra nyomta le. Délben: egy svájci frank 36.50 lej, egy dollár 188 és egy negyed lej, egy olasz lira 7.63 lej, egy német márka 45 lej, egy dinár 3.34 lej, egy angol font 917 lej, egy francia frank 5.53 lej, egy cseh korona 5.57 lej, egy osztrák schilling 26.60 lej, egy lejért 375 magyar korona.

Zürich. Devizák (zárlatban a tegnapi zárattól való eltérések). Nyitási árfolyamok svájci frankban: száz német márka 123.20, egy dollár 5.17 és fél, egy angol font 25.11, száz francia frank 14.67, száz olasz lira 20.77 és fél, száz cseh korona 15.32 és fél, száz dinár 9.15, száz lej 2.77 és fél, tízezer magyar korona 0.72 és fél, tízezer osztrák korona 0.725.

(—) Mennyi az utódállamok külkereskedelmi passzívuma? A páneurópai és a közkeletű konferenciával kapcsolatban ismét gyakran esik szó az utódállamok gazdasági

Kereskedők figyelmébe!

A carei-nagykárolyi román vadásztársaság az őszi és téli vadászatokon terítékre hozott nyulakat eladja.
Vásárlási ajánlatokat következő címre:
Vadásztársulat elnöksége
Carei Jud. Salaj. Pretura. 9575

1926. október 24-re, vasárnapra
kibérelnek — — — —

20 személyautót és 5 taxiautót (omnibuszt)

egész napra, Brassó—Keresztvár—
Alagut közötti fuvarozásra. — —

Írásbeli ajánlatok alanti címre küldendők:

JULIUS BERGER Tiefbau A. G.
Braşov, Str. Sitei 62. — —

9554

Mákok keresek megvételre nagyobb tételben

Gál Albert

Brassó, Kapu-utca 68. — Telefon 315.

Üzleti könyv

vagy bármilyen más nyomtatvány vállalatok részére izléses kivitelben és szolid áron a

GRUNFELD VILMOS és TÁRSAI

nyomdájában

készül. Megrendelések Kapu-utca 64—66
szám alatt, udvar, jobbra 2-ik ajtó.

Telefonszám 6—77.

Hirdessen a Brassói Lapok-ban!

Egy új bőrtápszert találtam.

Szinte megfigyelheti, hogyan emésztí ezt meg a bőre

Irt: BEAULIEU asszony

Tudja-e, hogy nem éhez-e a bőre, vagy nem kíván-e megfelelő táplálékot és tud-e magának erről számot adni? Ha erről sejtelmé se volna, úgy tanácsolom, próbálja meg a következőt: Este mielőtt aludni megy kenjen az arcára friss tejszint egy tele kávé kanállal és tiszta feloldott faolajat és ezeket ujjai hegyével a teljes felszívódásig gyengén dörzsölje. Hogyha porusai a tejszint és az olajat gyorsan felszívják és a következő napon azt tapasztalja, hogy bőre puhább és finomabb, amilyen már régen nem volt, úgy ön maga is arra a meggyőződésre fog jutni, hogy miért kell a bőrtápszert.

resen és ilyen módon táplálni. Gyógyszeresze a friss tejszint és a faolajat néhány nap alatt elkészítheti, vagy pedig, — amint én azt tettem — ezeket már elkészítettem és más, a bőr megszépítéséhez és megfiatalításához rendkívül értékes alkatrészekkel, megszereztem; ez a készítmény a híres párisi Tokalon krém név alatt kerül forgalomba. E kiváló bőrtápszert a fáradt és lesoványodott arcnak, fiatalságot, rugalmasságot, üdéséget és kellemes rózsás színt kölcsönöz; és emellett még az idővel megjelenő ráncokat is megakadályozza. Sok asszonyt ismerek, egyeseket még fiatal korban és előrehaladott korukat is, akik csak a Tokalon krém használata után jutottak elvarázsoló arcsínhez. Ez a készítmény mindenütt kapható és ha ennek eredményétől nem volna elragadtatva, úgy a teljes vételárat azonnal visszakapja.

FONTOS. A Tokalon-krém kétféle alakban kapható: egy zsírmintes és egy gyenge zsírtartalmú, — de mindkettő tartalmazza a bőr megszépítéséhez és megfiatalításához oly rendkívül értékes alkatrészeket. A Tokalon-krém kapható minden gyógyszerárban, drogériában és más élelmiszer üzletekben; ha nem, úgy forduljon a **Parfumerie Elitei**-hez Bukarest, Calea Victoriei 39, egy légyel vételárának, 80 leinek beküldése mellett. 2347 l.

JOHN KENYON & Co.

(SHEFFIELD) LTD.

London House, 3 New-London Street
London E. C. 3.

Világhírű acélművek.
Alapítottak 1710-ben.

Azonnal szállít:

Acélt bármilyen célra.

Fűrészlapokat

fa és fém részére, kézi- és géphajtásra.

Reszelőket

Szerszámokat

Elsőrendű minőség, jutányos árak.

Nagyromániai vezérképviselőt:

„LONDEXPOCO“

Galați, Strada Portului 27.

2 teherautó,
egyik keveset használva,
1 stráfszekér
1 villanymotor
440 volt, 1 P. S. eladó.

Fleischer György
BRASSÓ, KATALIN-U. II.

Legmodernebbül berendezett brassói javító műhely

írógépek, regiszter-kasszák, sokszorosító és számológépek részére

LIEHN, HEYDENDORFF & Co.

Weiss Mihály-utca 23-25. Telefon: 384.

Videki javításokat is elfogadunk és kiküldjük műszerésznket!

2300

Villanygépek tekercselését

Villanytelepek

teljes felszerelését vállalja

Tartler Adolf Brassó, Fekete-u. 57.

2383

Keresünk

mielőbbi belépésre csakis hosszabb praxissal rendelkező, a **lakk- és festék-szakmában** teljesen jártas

utazót

Bánát, valamint az erdélyi piac látogatására.

Egyesült Lakk- és Festékimport Társaság

Timișoara, Cetate.

9347

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT ÉS MINTÁT—
SUNFIELD, ORADEA, STR. PACEI 7.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára 6 lej. - Vastagabb betűvel 12 lej. - Állást keresőknek 25% engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 60 lej. Ugyanazon szövegű apróhirdetés többszöri feladásánál minden harmadik fizetett megjelenés után egy ingyen-megjelenést adunk. Hirdetési díjak előre fizetendők. — Csak válaszbélyeggel felszerelt kérdezősködésekre válaszolunk.

Azonnalra felvételt nek lakatosok, gyári munkások állandó munkára. Jelentkezni Repülőgépgyár épülő telepen. 9568

Azonnal kiadó a Honvéd-utcában szoba, konyha és ilet. Cim 9555 sz. alatt a kiadóban.

Hangszer, kézmű és ajándéktárgy-kereskedések, forduljanak szencziós cikk (Mikiphon készülék) beszerzése végett közvetlenül a vezérképviselőhöz. Soc. fost Abi Ornstein, București, Str. Câmpineanu 16. 9551

Fűszerkereskedő segéd azonnali belépésre állást keres. Perfekt román, magyar és német. Szonda Péter Brassó, Hátsó u. 1. 9539

Jobb házból való leányt keresek egy éves gyermekhez, délutánra. Cseh, Brassó, Lensor 31-33 II. emelet. 9538

Barátoson, a Papolcz barátosi fapár r-t telepen egy 220 lóerős gép, egy gyalu gép, egy 18 colos getter, egy vaseszterga, egy vasgalyu, nagyobb mennyiségű vasutisín, házak és 30 hold földbirtok eladó. Érdeklődni lehet a helyszínen. 9501

Helybeli ügyvédi iroda keres **gápiro kisasszonyt**. Cim 9491 szám alatt a kiadónivalatban. 9491

Egy használt, jó állapotban levő billiárdasztalt veszek. Ajánlatot kérek Berkó Lipót, Teliu cimre via Braşov. 9460

Könyv- papirkereskedő segéd állást keres november 1-ére. Esetleg raktárnoki vagy ehez hasonló. Cim 9467 szám alatt a kiadóban.

Gyári kémény

új, erős lemezről 60 cm átmérővel, előnyben eladó.

FRIEDRICH TESTVÉREI
Timișoara

Részes vagy főmunkást állást keresek. Vagy kereskedelmi öröklést szeretnék értem, a más szerelést szivógázkezelést is. Reilinger mos Csikszentmárton.

Hálószoza, ebéd borszékkel eladó. Kolos-tor-utca 28.

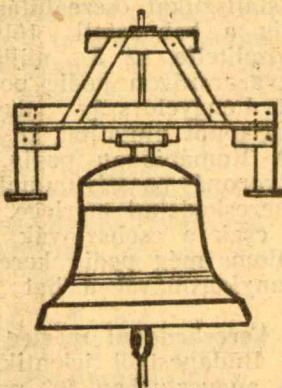
Viktoria cukor csokoládégyár Oradea Nagypiac 6. kereskedő rangu segédet ki ad és esetleg csokoládé előállítását bírja. Független meggyezés szerint.

Eladó ház helyek Moga ügyvéd irodájánál szentpéter-utca fekvő ház hely eladó.

Építkezési telek a Porond-u. 37 sz. ház kertjéből a Bara-utca nyílik eladó. Járát a Kő-utca. A legkisebb Kamner Károly Porond-u. 37.

Elektromos gépekkel gyorsan és olcsón javítunk törött gépeket, motorokat, hengereket és minden géprész. Friedrich Testvérek gépgyár, Temesvár.

Biztos megjelölést a jóforgalmu fodrász eladó azonnali átadás. Rül Máttyás, Brassó, sut-u. 30.

Harangok

kiválóan erős, garantált szép csengésű és előre megállapított hanggal

Klein K. Oszkár

Cugir (Cudsir) jud. Hunedoara harangöntődjében készülnek.

30 évi időállás. — A cég veszélyére bérmentesen szállítva. Számtalan elismerő nyilatkozat. — Kérjen árajánlatot.

FIGYELEM!

Legújabb eredeti párisi és bécsi őszi és téli modellek:

Szőrmekabátokban, bőrkabátokban, szövetkabátokban, ruhákban és gyermekkabátokban

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig megérkeztek

FENYVESI és SAMUEL Nagyrománia legnagyobb női konfekció áruház

Nyomatott a „Brassói Lapok” nyomdavidálatának körforgógépén Brassóban.

Isola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj